

En arbetstagare har tillsammans med en affärskompanjon bildat ett bolag som säljer prefabricerade betongbyggnader i konkurrens med arbetstagarens tidigare arbetsgivare. Arbetstagaren, kompanjonen och bolaget har i den nya verksamheten bl.a. använt ett kalkylprogram som var den tidigare arbetsgivarens företagshemlighet och ett upphovsrättsligt skyddad verk som denne innehade.

Allmänna uttalanden om skadeståndstånd enligt upphovsrättslagen och 2018 års företagshemlighetslag. Även fråga om ett vitesförbud enligt de båda lagarna kan omfatta en annan typ av angrepp eller intrång än det som angriparen gjort sig skyldig till.

KLAGANDE

Prefab Construction i Getinge AB, 556543-3272, Slottsmöllan 14 B,
302 31 Halmstad
Ombud: advokaten Michael Pålsson, jur.kand. Alf Johansson och jur.kand.
Gustav Nilsson, Advokatfirman Juhlin & Partners, Drottninggatan 20–22,
252 21 Helsingborg

MOTPARTER

1. Robert Nihlén, 820408-4712, Trumpetvägen 3, 302 93 Halmstad
2. Concrete Solutions Nordic AB, 559168-9467, Olofsdalsvägen 40 B,
302 41 Halmstad
3. Andrée Dam, 730331-4715, Sven Rancksgatan 7, 302 32 Halmstad
Ombud för samtliga: advokaten Cornelia Svensson, Trägårdh Advokatbyrå,
Box 345, 201 23 Malmö

SAKEN

brott mot företagshemlighetslagen m.m.

ÖVERKLAGAD DOM

Halmstads tingsrätts dom den 22 april 2020 i mål nr T 346-19 och
T 2005-19

Tingsrättens dom, se bilaga.

Bakgrund

Prefab Construction i Getinge AB (Prefab) säljer bl.a. prefabricerade betongbyggnader. Bolaget är specialiserat på lösningar för byggnader till kraftindustrin och andra företag som överför el via högspänningsanläggningar.

Robert Nihlén anställdes 2013 som projektledare hos Prefab. Under våren 2018 träffade Prefab och Robert Nihlén en överenskommelse i vilken det angavs att hans anställning hos bolaget skulle upphöra den 27 april 2018 och att han skulle vara tillgänglig för bolaget till den 27 juli 2018.

Den 21 augusti 2018 bildade Robert Nihlén och Andrée Dam bolaget Concrete Solutions Nordic AB (Concrete Solutions), som bedriver verksamhet som konkurrerar med Prefab.

Postadress
Box 2018
103 11 Stockholm

Besöksadress
Stora Nygatan 2 A och B

Telefon
08-617 66 00

kansliet@arbetsdomstolen.se
www.arbetsdomstolen.se

Expeditionstid
måndag–fredag
09.00–12.00
13.00–15.00

Prefab har skapat ett kalkylprogram, dokument om Kvalitet, Miljö och Arbetsmiljö (KMA-dokumentet) samt en personalhandbok. Vid en intrångsundersökning i april 2019 påträffades kopior av dessa dokument på data-media som tillhörde Robert Nihlén och Andrée Dam, och som återfanns i Robert Nihléns bostad samt på Concrete Solutions kontor.

Prefab väckte talan vid tingsrätten och yrkade i korthet och såvitt nu är av intresse

- att Concrete Solutions och Robert Nihlén skulle förpliktas att solidariskt betala 3 000 000 kr till Prefab för brott mot företagshemlighetslagen och upphovsrättslagen,
- att Concrete Solutions, Robert Nihlén och Andrée Dam vid vite skulle förbjudas att utnyttja och röja Prefabs företagshemligheter i form av kalkylprogrammet,
- att Concrete Solutions och Robert Nihlén skulle med stöd av upphovsrättslagen vid vite förbjudas att framställa exemplar av kalkylprogrammet, KMA-dokumentet och personalhandboken, samt att göra dem tillgängliga för allmänheten.

Tingsrätten kom i korthet fram till följande.

Kalkylprogrammet utgör Prefabs företagshemligheter, vilket Robert Nihlén och därmed Concrete Solutions har förstått. Robert Nihlén har någon gång under sin anställning hos Prefab kopierat kalkylprogrammet till externa lagringsmedia. Utredningen visar inte att Robert Nihlén kopierade programmet den 25 april 2018, dvs. i anslutning till att frågan om han skulle sluta sin anställning kom upp. Kopieringen kan ha skett för att Robert Nihlén ville underlätta utförandet av sitt arbete för Prefab. Det är därför inte klarlagt att Robert Nihlén obehörigen berett sig tillgång till, tillägnat sig eller på något annat sätt anskaffat kalkylprogrammet. Däremot visar utredningen att Robert Nihlén, efter att hans anställning upphört, alltså hade tillgång till kalkylprogrammet och att han då överförde kalkylprogrammet till Concrete Solutions och Andrée Dam, samt att Robert Nihlén och Andrée Dam använt programmet i Concrete Solutions verksamhet. Andrée Dam har förstått att Robert Nihlén inte fick sprida programmet. Robert Nihlén har härigenom obehörigen angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja kalkylprogrammet till Concrete Solutions och Andrée Dam, varefter Concrete Solutions utnyttjat programmet. Detta innebär att Concrete Solutions och Andrée Dam har angripit Prefabs företagshemligheter genom att utnyttja kalkylprogrammet.

Kalkylprogrammet, KMA-dokumentet och personalhandboken är Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk. Kopior av dessa dokument har återfunnits i både Robert Nihléns och Andrée Dams datorer i olika versioner med såväl Prefabs och Concrete Solutions loggor. Robert Nihlén och Andrée Dam har härigenom framställt exemplar av dem och detta har skett i Concrete Solutions verksamhet. Robert Nihlén och Concrete Solutions har på detta sätt uppsåtligen gjort intrång i Prefabs upphovsrätt. De har dock inte gjort något verk tillgängligt för allmänheten.

Det finns inte skäl för att ålägga Robert Nihlén skadeståndsansvar för angreppet på Prefabs företagshemligheter eller intrånget i Prefabs upphovsrätt. Däremot är Concrete Solutions skyldigt att betala allmänt skadestånd till Prefab för att ha angripit bolagets företagshemligheter och gjort intrång i dess upphovsrätt. Det är inte visat att Prefab har lidit någon ekonomisk förlust till följd av agerandet. Det finns förutsättningar för att enligt företagshemlighetslagen och upphovsrättslagen meddela vitesförbud mot Concrete Solutions, Robert Nihlén och Andrée Dam. Vitesförbudet ska dock bara ta sikte på de specifika intrång som Concrete Solutions, Robert Nihlén och Andrée Dam har gjort.

Tingsrättens domslut innebar i korthet

- att yrkandet om att Robert Nihlén skulle betala skadestånd avslogs,
- att Concrete Solutions ålades att betala allmänt skadestånd med 400 000 kr, men inget ekonomiskt skadestånd,
- att yrkandena om vitesförbud enligt företagshemlighetslagen mot Concrete Solutions, Robert Nihlén och Andrée Dam bifölls, men att vitesbeloppen sattes lägre än yrkat belopp samt att förbudet för Concrete Solutions och Andrée Dam inte omfattade rövande av kalkylprogrammet, samt
- att yrkandena om vitesförbud enligt upphovsrättslagen mot Concrete Solutions och Robert Nihlén bifölls men att vitesbeloppet sattes lägre än yrkat samt att förbudet inte omfattade att göra verken tillgängliga för allmänheten.

Yrkanden m.m.

Prefab har yrkat att Arbetsdomstolen, med ändring av tingsrättens domslut, punkterna 1–3, 5, 7–9 och 14–15, ska bifalla Prefabs vid tingsrätten framställda yrkanden enligt följande.

- 1) Arbetsdomstolen ska förplikta Robert Nihlén och Concrete Solutions att solidariskt till Prefab betala skadestånd med 3 000 000 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 27 augusti 2019 till dess betalning sker. Av skadeståndet utgör 1 000 000 kr allmänt skadestånd och 2 000 000 kr ekonomiskt skadestånd.
- 2) Arbetsdomstolen ska förbjuda Concrete Solutions vid vite om 200 000 kr samt Andrée Dam vid vite om 100 000 kr – eller annat kraftigt verkande vite som Arbetsdomstolen finner skäligt – för varje överträdelse, att angripa Prefabs företagshemlighet kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium kalkylprogrammet förekommer, genom att röja eller eljest nyttja hela eller delar av kalkylprogrammet.

- 3) Arbetsdomstolen ska vid vite om 200 000 kr avseende Concrete Solutions – eller annat kraftigt verkande vite som Arbetsdomstolen finner skäligt – för varje överträdelse, och vid vite om 100 000 kr avseende Robert Nihlén för varje överträdelse förbjuda Concrete Solutions respektive Robert Nihlén att
- a) direkt eller indirekt framställa permanenta eller tillfälliga exemplar (genom kopiering, sparande i digital form, eller på annat sätt oavsett teknik) av hela eller delar av de upphovsrättsligt skyddade verken kalkylprogrammet, KMA-manual, kontrollprogram montage, arbetsplatsrutiner, avvikelserapport, skydds rond, KMA-plan, egenkontroll och personalhandboken (verken), och att göra verken tillgängliga för allmänheten, oavsett om verken förekommer i ursprungligt, ändrat eller bearbetat skick,
 - b) direkt eller indirekt göra det möjligt för annan att framställa permanenta eller tillfälliga exemplar av hela eller delar av verken,
 - c) direkt eller indirekt göra hela eller delar av verken tillgängliga för tredje man genom att överföra, visa, framföra eller bjuda ut verken till försäljning, uthyrning eller utlåning oavsett i vilken form eller genom vilken teknik materialet görs tillgängligt och oavsett om materialet förekommer i ursprungligt, bearbetat eller ändrat skick, och oaktat om materialet förekommer i skriftligt, digitalt eller annan form, eller
 - d) göra det möjligt för annan att göra hela eller delar av verken tillgängligt för tredje man.
- 4) Andrée Dam ska förpliktas att ersätta Prefab för rättegångskostnader vid tingsrätten med 354 000 kr, varav 345 000 kr i ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från den 22 april 2020, till dess betalning sker.
- 5) Concrete Solutions och Robert Nihlén ska solidariskt ersätta Prefab för rättegångskostnader vid tingsrätten med 1 766 795 kr, varav 1 586 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på det förstnämnda beloppet från den 22 april 2020, till dess betalning sker.
- 6) Prefab har yrkat fortsatt sekretess vid handläggningen av målet i Arbetsdomstolen i enlighet med tingsrättens domslut, punkten I3.

Concrete Solutions, Robert Nihlén och Andrée Dam (motparterna) har bestritt ändring av tingsrättens dom. De har inte haft någon erinran mot Prefabs yrkande om fortsatt sekretess.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Parterna har åberopat i huvudsak samma grunder och omständigheter som vid tingsrätten. Motparterna har förklarat att de accepterar tingsrättens bedömning att kalkylprogrammet innehöll företagshemligheter som tillhör Prefab, samt att kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och personalhandboken är Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk. Vidare har motparterna förklarat att de godtar tingsrättens bedömning i inträngs- och angreppsfrågorna.

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Parterna har lagt fram samma bevisning som vid tingsrätten.

Domskäl

Frågorna i Arbetsdomstolen m.m.

Arbetsdomstolen kommer först att pröva om Robert Nihlén är skyldig att betala skadestånd enligt företagshemlighetslagen respektive upphovsrättslagen.

Om Arbetsdomstolen finner att Robert Nihlén är skadeståndsskyldig ska domstolen därefter bestämma vilket belopp han ska betala. Domstolen ska också ta ställning till om Concrete Solutions ska betala ett högre skadeståndsbelopp än tingsrätten bestämt.

Vidare ska Arbetsdomstolen ta ställning om Concrete Solutions och Andréa Dam vid vite ska förbjudas även att röja Prefabs företagshemligheter samt om Robert Nihlén och Concrete Solutions vid vite ska förbjudas att göra Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk tillgängliga för allmänheten.

Slutligen ska Arbetsdomstolen pröva frågor om rättegångskostnader vid tingsrätten och i Arbetsdomstolen.

Som tingsrätten funnit ska lagen (2018:558) om företagshemligheter (företagshemlighetslagen) tillämpas i målet.

Robert Nihléns skadeståndsskyldighet

Parternas inställning

Enligt Prefab har Robert Nihlén redan under sin anställning hos Prefab angripit bolagets företagshemligheter och är därmed skadeståndsskyldig enligt företagshemlighetslagen, och i vart fall finns det synnerliga skäl att ålägga honom sådan skadeståndsskyldighet. Enligt Prefab är Robert Nihlén även skyldig att betala skadestånd enligt upphovsrättslagen.

Robert Nihlén har bestritt att han under anställningen angripit Prefabs företagshemligheter. Han anser inte att han är skyldig att betala skadestånd enligt företagshemlighetslagen eller upphovsrättslagen.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 7 § företagshemlighetslagen är en arbetstagare, som uppsåtligt eller av oaktsamhet angriper en företagshemlighet hos arbetsgivaren som han eller hon fått del av i sin anställning under sådana förhållanden att han eller hon insåg eller borde ha insett att den inte fick avslöjas, skyldig att ersätta den skada som uppkommer genom förfarandet. Det är fråga om ett angrepp på en företagshemlighet om någon utan innehavarens samtycke anskaffar, utnyttjar eller röjer företagshemligheten. Med att anskaffa avses bl.a. att bereda sig tillgång till eller att tillägna sig företagshemligheten. Skadeståndsskyldigheten förutsätter att angreppet är obehörigt. Se 3 § och 4 § företagshemlighetslagen.

En inte ovanlig situation är att en arbetstagare, som i sin anställning har tillgång till en företagshemlighet, i strid med arbetsgivarens instruktioner kopierar företagshemligheter till exempelvis ett usb-minne. Av förarbetena framgår att det inte är fråga om ett obehörigt tillägnande om syftet med kopieringen är att underlätta för arbetstagaren att utföra sin arbetsuppgifter. Däremot har arbetstagaren obehörigen tillägnat sig företagshemligheten om kopieringen sker i syfte att arbetstagaren ska göra företagshemligheten till sin. Detsamma gäller om arbetstagaren, med avsikt att behålla dokumenten och trots arbetsgivarens uppmaning, låter bli att lämna tillbaka eller förstöra dem. Se prop. 2017/18:200 s. 40 och 142 f.

Om en arbetstagare efter att anställningen har upphört utnyttjar eller röjer en företagshemlighet är arbetstagaren skadeståndsskyldig bara om det finns synnerliga skäl (7 § andra stycket företagshemlighetslagen). Bestämmelsen ger uttryck för principen att en arbetstagare efter att anställningen upphört som utgångspunkt fritt kan utnyttja den erfarenhet, yrkesskicklighet och kunnande han eller hon förvärvat under anställningen, även till den del kunskapen innefattar företagshemligheter. För att det ska föreligga synnerliga skäl krävs att arbetstagaren på ett stötande sätt har missbrukat det förtroende som följer av anställningsförhållandet. Ett exempel på en situation som kan utgöra synnerliga skäl är att arbetstagaren under sin anställning har förberett ett överförande av hemlig information till en konkurrerande verksamhet. Om företagshemligheten har missbrukats med hjälp av dokumentation i någon form som härrör från arbetsgivaren talar detta för att det föreligger synnerliga skäl. Om arbetstagaren har innehaft en särskild förtroendepost hos arbetsgivaren kan även detta tala för att synnerliga skäl föreligger. Den sistnämnda omständigheten torde emellertid inte ensam utgöra synnerliga skäl men kan få betydelse vid en samlad bedömning. Synnerliga skäl anses inte föreligga om utnyttjandet eller röjandet endast i ringa utsträckning har påverkat den tidigare arbetsgivarens konkurrensförmåga. Om det är arbetstagaren själv som har utvecklat hemligheten hos sin tidigare arbetsgivare kan detta tala mot att det finns synnerliga skäl. Se prop. 2017/18:200 s. 153 samt t.ex. AD 2020 nr 18 och AD 2013 nr 24.

Händelseförloppet

I målet är följande ostridigt eller framgår av utredningen.

Prefabs kalkylprogram har utvecklats och förbättrats under lång tid. Programmet utgörs av en Excel-fil som har försetts med ett större antal formler vilka kopplats till ett mycket stort antal uppgifter om priser, tider för arbetsmoment m.m. Programmet används i första hand för att beräkna Prefabs kostnader för ett projekt och beräkningen ligger till grund för det anbud som bolaget lämnar. När en beräkning av ett projekt ska göras, skapas en ny Excel-fil genom att man gör en kopia av en Excel-fil som innehåller kalkylprogrammet.

Den 27 april 2018 träffade Prefab och Robert Nihlén en överenskommelse i vilken angavs bl.a. att Robert Nihléns anställning skulle upphöra samma dag samt att han skulle vara tillgänglig för bolaget till den 27 juli 2018. Enligt Arbetsdomstolens mening måste Robert Nihlén innan överenskommelsen träffades ha gjort en eller flera kopior av kalkylprogrammet, KMA-dokumentationen och personalhandboken tillgängliga på externa lagringsmedia, som han haft tillgång till efter att hans anställning upphörde. Robert Nihlén kopierade den 25 april 2018, dvs. i samband med att han skulle sluta, vissa filer till ett usb-minne. Den tekniska utredningen talar mot att han vid detta tillfälle gjorde kopior av kalkylprogrammet. Prefabs vd Fredrik Karlsson har också berättat att den version av kalkylprogrammet som senare påträffades hos bl.a. Robert Nihlén var en version som Prefab använde under februari och mars 2018. Dessa omständigheter ger starkt stöd för att Robert Nihlén inte kopierade kalkylprogrammet inför anställningens upphörande, utan att det var fråga om kopior som han gjort innan frågan om att han skulle sluta hade uppkommit.

Utredningen visar att Robert Nihlén och Andréé Dam i juni 2018 hade vissa kontakter där de diskuterade möjligheten att starta en verksamhet med försäljning av prefabricerade byggnader av betong till bl.a. kraftindustrin, dvs. verksamhet som konkurrerar med Prefab. I augusti 2018 bildades Concrete Solutions. Det finns inga uppgifter i målet som ger stöd för att Robert Nihlén eller Andréé Dam före juni skulle ha planerat någon konkurrerande verksamhet eller att verksamheten i Concrete Solutions skulle ha startat tidigare än i augusti.

Från augusti 2018 till intrångsundersökningen i april 2019 har Robert Nihlén använt kalkylprogrammet i Concrete Solutions verksamhet. I Arbetsdomstolen har motparterna vidgått att programmet använts för att räkna på 27 projekt.

Arbetsdomstolens bedömning

I Arbetsdomstolen är ostridigt att Robert Nihlén uppsåtligen gjort intrång i Prefabs upphovsrätt genom att framställa kopior av kalkylprogrammet, KMA-dokumentationen och personalhandboken. Han är därför enligt 54 § upphovsrättslagen skyldig att ersätta Prefab för den skada som intrånget eller

överträdelsen har medfört. Arbetsdomstolen delar tingsrättens bedömning att Robert Nihlén inte gjort något verk tillgängligt för allmänheten (jfr 2 § upphovsrättslagen).

I Arbetsdomstolen är vidare ostridigt att kalkylprogrammet är en företags-hemlighet, att Robert Nihlén fick del av programmet i sin anställning och att han förstått att han t.ex. inte fick sprida programmet till andra.

Robert Nihlén har under anställningen kopierat filer med kalkylprogrammet till ett externt lagringsmedium, vilket möjligen inte var förenligt med Prefabs it-policy. Utredningen ger dock inte stöd för att Robert Nihlén kopierat filerna i syfte att göra kalkylprogrammet till sitt, utan det ligger närmare till hands att hans avsikt var att använda filerna i sitt arbete för Prefab. Arbetsdomstolen delar tingsrättens slutsats att Robert Nihlén inte angripit kalkylprogrammet genom att kopiera filerna. Det kan tilläggas att hans agerande i denna del inte heller skulle ha stått i strid med 1990 års företagshemlighetslag.

Robert Nihlén har i Concrete Solutions verksamhet använt kalkylprogrammet för att göra beräkningar för i vart fall 27 projekt. Han har även gjort programmet tillgängligt för Andrée Dam. Robert Nihlén har härigenom utnyttjat och röjt Prefabs företagshemlighet. Det finns inga uppgifter i målet som ger stöd för att han skulle ha angripit företagshemligheten tidigare än i augusti 2018, dvs. i samband med att verksamheten i Concrete Solutions startade. Angreppet på Prefabs företagshemligheter har alltså skett efter att Robert Nihléns anställning hos Prefab upphört, oavsett om detta skett den 27 april eller den 27 juli 2018.

Robert Nihléns angrepp har skett med utnyttjande av datafiler som han fick tillgång till under sin anställning hos Prefab. Kalkylprogrammet har utvecklats av Prefab under lång tid och till stora kostnader. Robert Nihléns angrepp på bolagets företagshemlighet har varit ägnat att medföra betydande fara i konkurrenshänseende för Prefab. Mot bakgrund härav anser Arbetsdomstolen, till skillnad från tingsrätten, att det finns synnerliga skäl för att Robert Nihlén enligt 7 § andra stycket företagshemlighetslagen ska ersätta Prefab för den skada som uppkommit genom att han röjt och utnyttjat kalkylprogrammet.

I sammanhanget kan framhållas att såväl Robert Nihléns angrepp på Prefabs företagshemligheter som hans intrång i Prefabs upphovsrätt har skett i hans anställning hos Concrete Solutions eller i vart fall i arbete för detta bolags räkning. Bland annat med beaktande av att han vid angreppet och intrånget uppsåtligen utnyttjat datafiler som han fått del av i sin anställning och att han som delägare och företagsledare har väsentligt inflytande i Concrete Solutions, finns synnerliga skäl att ålägga honom personligt skadeståndsansvar, trots att han genomfört angreppet i arbete för Concrete Solutions räkning. Jfr 4 kap. 1 § och 6 kap. 2 § skadeståndslagen, NJA 1986 s. 702, AD 2013 nr 24 och AD 2020 nr 11.

Concrete Solutions och Robert Nihlén är skadeståndsskyldiga

Arbetsdomstolen har således kommit fram till att Robert Nihlén är skyldig att enligt 7 § företagshemlighetslagen samt 54 § upphovsrättslagen ersätta Prefab för den skada som uppkommit genom förfarandet.

Det är därutöver ostridigt att Concrete Solutions i strid med 9 § företagshemlighetslagen angripit Prefabs företagshemligheter och att Concrete Solutions även gjort intrång i Prefabs upphovsrätt. Concrete Solutions är därför enligt 9 § företagshemlighetslagen samt 54 § upphovsrättslagen skyldigt att ersätta Prefab för den skada som uppkommit genom förfarandet.

Arbetsdomstolen övergår nu till att pröva skadeståndets storlek.

Skadeståndsbestämningen – vissa rättsliga utgångspunkter

1990 års företagshemlighetslag

Enligt 9 § i 1990 års företagshemlighetslag ska, vid bestämmande av skadestånd för ett angrepp på en näringsidkares företagshemlighet, hänsyn tas även till dennes intresse av att hemligheten inte obehörigen utnyttjas eller röjs och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Bestämmelsen har i Arbetsdomstolens rättspraxis uppfattats som att skadeståndet är uppdelat i ekonomiskt och allmänt skadestånd. De ekonomiska och allmänna skadestånden ses som skilda skadetyper och käranden måste i princip framställa särskilda yrkanden för respektive skadetyper. Denna ordning har motiverats av att den part som anser sig ha lidit skada måste tydliggöra de olika delarna i sitt skadeståndyrkande, samtidigt som motparten ges möjlighet att ta särskild ställning till det berättigade även i de delar av skadeståndet som inte tar sikte på den rent ekonomiskt beräknade skadan (AD 2011 nr 11). I linje härmed har det godtagits att käranden yrkat ett samlat belopp avseende ekonomiskt och allmänt skadestånd, när det ändå har gått att skilja de olika skadetyperna åt (se AD 2017 nr 12 och AD 2013 nr 24).

Med *ekonomiskt skadestånd* avses främst ersättning för den förlust, dvs. minskad förmögenhet, som den skadelidande drabbats av till följd av angreppet. I praktiken avser förlusten oftast minskade intäkter till följd av förlorade kunder eller uppdrag. Även andra typer av förluster kan ersättas, främst olika typer av kostnader som uppkommit till följd av angreppet.

Det *allmänna skadeståndet* fastställs vanligen till en klumpsumma utan att några närmare bedömningar eller uträkningar redovisas. Av praxis och förarbeten framgår att olika faktorer beaktas när det allmänna skadeståndet bestäms. En sådan faktor är att det samlade skadeståndet inte får bli så lågt att det blir lönsammare att utnyttja någon annans företagshemlighet än att på

ett legitimt sätt förvärva hemligheten. Vidare anges i förarbetena att skadeståndet ibland får bestämmas med beaktande av den skadelidandes intresse, generellt sett, av att uppgiften inte blir allmänt känd. Se prop. 1987/88:155 s. 49 f. I detta får antas ligga att allmänt skadestånd kan utgå även om varken skadelidanden gjort någon förlust eller angriparen haft någon vinning av angreppet.

I förarbetena nämns att skadevållarens vinst bör beaktas (prop. 1987/88:155 s. 49 f). I AD 2017 nr 12 behandlades skadevållarens vinst – i enlighet med hur käranden utformat sin talan – som en del av det ekonomiska skadeståndet. I AD 2018 nr 25 ansågs skadevållaren ha gjort en betydande tidsbesparing genom att obehörigen utnyttja en företagshemlighet, vilket beaktades inom ramen för det allmänna skadeståndet.

Upphovsrättslagen

Skadeståndsbestämmelsen i 54 § upphovsrättslagen fick sin nuvarande utformning 2009. Syftet med lagändringen var dels att genomföra EU:s s.k. sanktionsdirektiv (direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter), dels att åstadkomma mer enhetliga skadeståndsregler inom immaterialrätten.

Enligt artikel 13 i sanktionsdirektivet ska medlemsstaterna ha rättsregler som ger rättighetsinnehavaren rätt till ett skadestånd som är lämpligt i förhållande till den faktiska skada som denne har orsakats till följd av intrånget. Vidare framgår av bestämmelsen att domstolarna när de fastställer skadeståndet ska beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten och den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort. Det anges också att domstolarna, där så är lämpligt, ska beakta omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, såsom ideell skada som rättighetsinnehavaren har förorsakats genom intrånget.

Enligt 54 § första stycket upphovsrättslagen kan den som i strid mot upphovsrättslagen utnyttjar ett verk åläggas att betala *skälig ersättning* för utnyttjandet. Skälig ersättning ska betalas även om det obehöriga utnyttjandet skett i god tro och är tänkt att motsvara den licensavgift eller liknande som borde ha utgått om licens hade upplåtits. Ersättningen ska betalas även om rättighetshavaren inte har lidit förlust till följd av intrånget. Se NJA 2019 s. 3 med hänvisningar.

För det fall intrånget har skett uppsåtligen eller av oaktsamhet har rättighetsinnehavaren enligt 54 § andra stycket upphovsrättslagen rätt till ersättning för den *ytterligare skada* som intrånget har medfört. Ersättningen ska vara lämplig i förhållande till den faktiska skada som den skadelidande har orsakats till följd av intrånget och ska fastställas med beaktande av alla relevanta omständigheter (se artikel 13 sanktionsdirektivet). I 54 § andra stycket anges fem faktorer som särskilt ska beaktas när ersättningen bestäms.

I bestämmelsen nämns för det första *utebliven vinst*, som syftar på de negativa ekonomiska konsekvenser som den skadelidande drabbats av till följd av intrånget. Till utebliven vinst hör i första hand förlust till följd av utebliven försäljning. Även kostnader som uppkommit till följd av intrånget är exempel på utebliven vinst. Ett typexempel är kostnader för marknadsföring för att motverka eller begränsa skadan till följd av ett intrång (jfr NJA 1950 s. 365). Utebliven vinst motsvarar sådan förlust som ersätts som ekonomiskt skadestånd enligt 1990 års företagshemlighetslag.

Vidare ska hänsyn tas till den vinst som den som begått intrånget eller överträdelsen har gjort. En gängse term är *obehörig vinst*. Att skadevållarens obehöriga vinst ska beaktas motiveras i förarbetena främst av att det kan vara svårt att bevisa den skadelidandes förlust (prop. 2008/09:67 s. 230), men kan även motiveras av att det inte ska vara lönsamt att i strid med lagen utnyttja annans upphovsrättsligt skyddade verk. Att det både i lagtexten och i direktivet anges att obehörig vinst särskilt ska beaktas när skadeståndet bestäms, måste förstås som att obehörig vinst är en självständig faktor som får beaktas när skadeståndets storlek ska bestämmas, och inte enbart en presumtion eller ett bevisfaktum för att skadelidanden gjort motsvarande förlust. Se även uttalandena i prop. 1985/86:86 s. 44 med förslag till ändring i patentlagen, till vilka det hänvisas i prop. 2008/09:67 s. 229.

Även om den skadelidandes uteblivna vinst respektive skadevållarens obehöriga vinst i viss mening båda kan ses som negativa ekonomiska verkningar av intrånget (jfr prop. 2008/09:67 s. 228), är det likväl fråga om skilda bedömningsfaktorer. Skadevållaren kan mycket väl ha gjort en vinst – tjänat pengar – till följd av angreppet, utan att skadelidanden drabbats av någon motsvarande förlust, dvs. förlorat pengar. Även det omvända gäller.

Som framgått ovan kan skadevållarens obehöriga vinst beaktas även vid prövningen av skadestånd enligt 1990 års företagshemlighetslag.

Samma faktorer (omständigheter) kan i vissa fall hänföras till såväl skälig ersättning som till utebliven vinst och obehörig vinst. Den som uppsåtligen har utnyttjat ett upphovsrättsligt skyddat verk kan som skälig ersättning åläggas att betala ett belopp motsvarande en hypotetisk licensavgift. Det är även möjligt att säga att skadelidanden gjort en förlust genom att verket utnyttjades utan att licensavgiften betalades, eller att skadevållaren gjort en obehörig vinst motsvarande licensavgiften. Om den uteblivna vinsten beaktas under en av skadeposterna, kan den inte även beaktas under de andra. Se även NJA 2019 s. 3 punkt 11.

I 54 § andra stycket upphovsrättslagen anges vidare att skada på verkets anseende ska beaktas, s.k. *anseendeskada*. Denna typ av skada nämns inte i sanktionsdirektivet och har hämtats från varumärkesrätten. Anseendeskada omfattar skador på den aktuella immaterialrättens goodwill, vilket anses

motsvara framtida utebliven vinst till följd av angreppet. Se David Johansson, Skada och ersättning vid immaterialrättsliga intrång, 2020, s. 185 ff. Anseendeskada nämns inte uttryckligen i förarbetena till 1990 års företagshemlighetslag, men bör kunna beaktas vid bestämmande av skadestånd enligt den lagen, i vart fall som allmänt skadestånd.

Enligt såväl upphovsrättslagen som sanktionsdirektivet ska skadeståndet omfatta ersättning för *ideell skada* som rättighetshavaren har förorsakats genom intrånget. Uttrycket ideell skada har ingen helt entydig innebörd och används i skiftande betydelser. Ibland används uttrycket som synonymt med det allmänna skadeståndet inom arbetsrätten (se t.ex. AD 2020 nr 18 och AD 2017 nr 12 samt SOU 2017:45 s. 65). Det är tydligt att uttrycket i upphovsrättslagen har en mer begränsad innebörd och avser sådant som lidande och förfång (prop. 2008/09:67 s. 232). Juridiska personer anses i allmänhet inte kunna lida någon ideell skada (Patent- och Marknadsöverdomstolen dom den 4 mars 2020 i mål PMÖD B 10087-18). Mot bakgrund härav får uttrycket i upphovsrättslagen närmast antas syfta på den känsla av kränkning eller motsvarande som den skadelidande personligen kan ha drabbats av.

Som sista bedömningsfaktor anges *rättsinnehavarens intresse av att intrång inte begås*. Uttrycket finns inte i sanktionsdirektivet, men fanns tidigare i vissa andra immaterialrättsliga lagar. Formuleringen syftar till att klargöra att skadeståndet inte ska sättas så lågt att det blir mer ekonomiskt lönsamt att obehörigen t.ex. utnyttja en upphovsrätt (prop. 2008/09:67: s. 230).

Både ideell skada i den mening som avses i 54 § upphovsrättslagen och rättsinnehavarens intresse av att intrång inte begås, kan vid tillämpning av 1990 års företagshemlighetslag beaktas inom ramen för det allmänna skadeståndet.

2018 års företagshemlighetslag

År 2016 antogs det s.k. *företagshemlighetsdirektivet*, direktiv (EU) 2016/943 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs. Direktivets artikel 14 innehåller en regel om hur skadestånd för angrepp på företagshemligheter ska bestämmas. Bestämmelsen är nära nog identisk med artikel 13 i sanktionsdirektivet.

Företagshemlighetsdirektivet har genomförts genom *2018 års företagshemlighetslag*. Enligt 11 § företagshemlighetslagen ska hänsyn tas även till intresset hos innehavaren av en företagshemlighet att den inte obehörigen angrips och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse. Lagtexten har alltså väsentligen samma utformning som i 1990 års företagshemlighetslag. I förarbetena framhölls bl.a. att skadeståndsbestämningen enligt 1990 års företagshemlighetslag överensstämde med direktivet och att skadeståndsbestämningen enligt den nya lagen bör göras enligt samma principer som hittills (prop. 2017/18:200 s. 72).

Slutsatser

Genomgången ovan visar att skadeståndsbestämningen vid angrepp på företagshemligheter respektive vid upphovsrättsintrång medger samma bedömningsgrunder. Däremot skiljer sig metoden för att bestämma skadeståndet åt. Enligt upphovsrättslagen bestäms skadeståndet normalt till ett samlat belopp efter en bedömning där domstolen särskilt beaktar (1) skadelidandens uteblivna vinst, dvs. förlust, (2) skadevållarens obehöriga vinst, (3) anseendeskada, (4) ideell skada och (5) rättsinnehavarens intresse av att intrång inte begås. Vid tillämpning av 1990 års företagshemlighetslag görs en åtskillnad mellan ekonomiskt och allmänt skadestånd, där (1) utebliven vinst (förlust) ersätts som ekonomisk skadestånd, medan (4) ideell skada och (5) upphovsmannens eller rättsinnehavarens intresse av att intrång inte begås, beaktas när det allmänna skadeståndet bestäms. Skadevållarens obehöriga vinst (2) och anseendeskada (3) synes beroende på de närmare omständigheterna, t.ex. hur käranden utformat sin talan, kunna hänföras till antingen ekonomiskt eller allmänt skadestånd. Det finns inte anledning att anta att de skilda metoderna leder till eller är avsedda att leda till olika resultat.

Det kan alltså konstateras att samma faktorer kan beaktas vid bestämmande av skadestånd enligt 54 § upphovsrättslagen och 11 § företagshemlighetslagen samt att bestämmelserna genomför två likartade bestämmelser i EU-direktiv. Det är vidare inte helt ovanligt att ett och samma agerande utgör såväl angrepp på en företagshemlighet som intrång i en upphovsrätt (se t.ex. AD 2017 nr 12, AD 2015 nr 39 och AD 2011 nr 11). Mot bakgrund härav talar starka skäl för att samma metod för att bestämma skadeståndet bör tillämpas enligt båda lagarna, och att det vid tillämpningen av 11 § i den nuvarande företagshemlighetslagen inte bör göras en uppdelning mellan ekonomiskt och allmänt skadestånd. Det skäl som låg till grund för tillämpningen av 1990 års lag – att käranden skulle tydliggöra de olika delarna i sitt yrkande och därigenom ge svaranden möjlighet att bemöta talan – kan tillgodoses genom att kärandens talan inte kan vinna bifall om käranden inte, där så är möjligt, lägger fram utredning – dvs. åberopar omständigheter och vid behov lägger fram bevis – som kan ligga till grund för antaganden om skadans storlek.

Det kan här framhållas att ersättningsbestämningsfaktorerna utebliven vinst respektive obehörig vinst förutsätter en bedömning av hur intrånget påverkat skadelidandens respektive skadevållarens förmögenhetsställning. Motsvarande kan gälla för anseendeskada. Frågan om vilken utebliven vinst den skadelidande drabbats av respektive vilken obehörig vinst skadevållaren gjort, som en följd av angreppet, får normalt bedömas utifrån en jämförelse mellan ett verkligt händelseförlopp (vad som rent faktiskt har inträffat efter den skadegörande händelsen) och ett hypotetiskt händelseförlopp (vad som sannolikt skulle ha inträffat om den skadegörande händelsen inte hade inträffat). Detta medför bedömningsvårigheter av det skälet att det inte ens är teoretiskt möjligt att bevisa hur en utveckling skulle ha varit, om den skadevållande handlingen inte hade vidtagits. Vad som kan bevisas är endast

omständigheter som kan ligga till grund för antaganden om en möjlig händelseutveckling (se t.ex. AD 2018 nr 31).

För att nå framgång med ett anspråk på ersättning för utebliven vinst eller obehörig vinst måste käranden – när detta är möjligt – åberopa omständigheter som kan ligga till grund för antaganden om vilken förlust den skadelidande drabbats av eller den vinst skadevällaren gjort. Om dessa omständigheter är tvistiga måste käranden normalt även lägga fram bevisning, varvid beviskravet kan variera (NJA 2017 s. 9 punkt 49). Om käranden åberopat omständigheter och bevis som med erforderlig grad av sannolikhet visar t.ex. att skadelidanden förlorat vissa kunder till följd av ett angrepp på en företagshemlighet, att dessa kunder före angreppet genererat en vinst med visst belopp per år samt att skadelidanden angreppet förutom skulle fortsatt ha haft kunderna under viss tid, så kan domstolen med ledning av dessa omständigheter uppskatta vilket belopp som skadevällaren ska betala. Om den som yrkar skadestånd lagt fram utredning i de delar detta är möjligt, kan domstolen alltså uppskatta skadans storlek i övrigt (se 35 kap. 5 § rättegångsbalken). Om det bedöms vara möjligt och inte förenat med svårigheter eller olägenheter för skadelidanden att åberopa omständigheter och föra bevisning av detta slag, och skadelidanden inte har gjort detta, kan ersättning för utebliven eller obehörig vinst normalt inte dömas ut, dock kan den skadelidande få ersättning för faktorer som alltid måste uppskattas utan några särskilda beräkningar, såsom ideell skada och intresset av att aktuell lagstiftning följs.

Skadeståndets storlek

Parternas inställning

Prefab har yrkat att Robert Nihlén och Concrete Solutions ska förpliktas att solidariskt betala 3 miljoner kr och angett att 2 miljoner avser ekonomiskt skadestånd och 1 miljon avser allmänt skadestånd. Prefab har i korthet anfört att skadeståndet ska bestämmas med ledning av den vinst som Prefab gått miste om, den vinst som Concrete Solutions gjort på sju projekt som bolaget erhållit, de kostnader som Prefab haft för att utarbeta kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och personalhandboken samt kostnaden för Concrete Solutions att utarbeta dessa handlingar. Prefab har även anfört att skadeståndet ska bestämmas med beaktande av att bolagets intresse av bolagets företagshemligheter inte obehörigen angrips och att intrång inte begås i dess upphovsrätligt skyddade verk.

Robert Nihlén och Concrete Solutions har bestritt att tingsrättens dom ändras.

Vinsten avseende sju projekt

Det är ostridigt att Concrete Solutions under 2018 och 2019 i konkurrens med bl.a. Prefab vann upphandlingar avseende sju angivna projekt.

Prefab har i korthet gjort gällande följande. Att Concrete Solutions vann upphandlingen av de sju projekten var en följd av att bolaget utnyttjat Prefabs kalkylprogram. Prefab skulle, med beaktande av dess marknadsandel, ha vunnit åtminstone två av dessa, om inte Concrete Solutions genom att utnyttja kalkylprogrammet hade vunnit upphandlingarna. Den vinst som Prefab skulle ha gjort från åtminstone två av projekten ska därför ersättas som utebliven vinst. Vidare utgör den vinst som Concrete Solutions gjort på de sju projekten sådan obehörig vinst som ska ersättas enligt 11 § företagshemlighetslagen och 54 § upphovsrättslagen.

Arbetsdomstolen gör följande bedömning.

Kalkylprogrammet består av en komplex mall med en mängd kalkylbladsflikar vilka är kopplade till relativt omfattande grunddata. Programmet innehåller ett stort antal formler som grundas på branschspecifikt kunnande. Det råder ingen tvekan om det är frågan om ett avancerat program som gör det möjligt för en kunnig projektledare att snabbt och relativt säkert beräkna de egna kostnaderna för att genomföra projekt av de slag som Prefab och Concrete Solutions ägnar sig åt, och därmed att kunna lämna väl övervägda anbud. Genom att ha tillgång till programmet har Concrete Solutions även haft kunskap om t.ex. vilka inköpspriser som Prefab hade i början av 2018.

Av utredningen framgår även att andra företag inom bygg- och anläggningsområdet använder mindre avancerat datastöd för att göra motsvarande beräkningar och ändå kan lämna väl övervägda anbud. Vidare visar utredningen att den typ av grunddata som är kopplad till kalkylprogrammet i stor uträkning finns allmänt tillgänglig för den som är kunnig inom området. Till exempel finns en publikation med handledning om tider för montering m.m. Annat i kalkylprogrammet avser sådant som erfarna projektledare förvärvat kunskap om.

Av detta drar Arbetsdomstolen slutsatsen att det förhållandet att Concrete Solutions fram till april 2019 haft tillgång till och utnyttjat kalkylprogrammet varit till stor nytta för bolaget, främst genom att minska tiden för att kostnadsberäkna projekt och därmed tiden för att arbeta fram anbud. Domstolen har därvid beaktat att Robert Nihlén sedan tidigare arbetat med programmet och var väl bekant med detta. Utredningen ger dock också stöd för att Concrete Solutions, även utan tillgång till kalkylprogrammet, hade kunnat ta fram anbud och genomföra projekten, låt vara att bolaget då hade fått lägga större tid på att göra beräkningarna och sannolikt haft kostnader för att ta fram någon form av kalkylprogram. Detta stöds även av att Concrete Solutions – enligt uppgift från motparterna, som Arbetsdomstolen inte har skäl att ifrågasätta – sedan april 2019 använder ett enklare kalkylprogram för ändamålet.

Arbetsdomstolen delar alltså tingsrättens bedömning att Concrete Solutions tillgång till kalkylprogrammet varken varit en nödvändig eller tillräcklig förutsättning för att Concrete Solutions skulle kunna lämna anbud avseende de aktuella upphandlingarna.

När det gäller de närmare orsakerna till att Concrete Solutions vann de sju upphandlingarna har motparterna – på sätt som redovisas i tingsrättens dom – lagt fram utredning beträffande fyra av projekten. Den utredningen visar att skälet till att Prefab inte vann dessa upphandlingar saknade samband med att Concrete Solutions haft tillgång till kalkylprogrammet. Prefab har inte lagt fram någon utredning om varför Concrete Solutions och inte Prefab vann upphandlingarna, trots att det skulle ha varit möjligt.

Prefab har anfört att bolaget har en marknadsandel om runt 35 procent och har åberopat bevisning som ger stöd för att bolaget vinner ungefär den andelen av de anbud som bolaget lämnar. Att Prefab brukar vinna ungefär 35 procent av de anbud som bolaget lämnar, säger inget om att bolaget, för det fall Concrete Solutions inte haft tillgång till kalkylprogrammet, skulle ha vunnit samma andel av de sju upphandlingarna. Detta följer redan av att det saknas uppgifter i målet om hur många anbud som Prefab totalt lämnade respektive vann under den aktuella perioden.

Arbetsdomstolen delar sammanfattningsvis tingsrättens bedömning att det inte är visat att Concrete Solutions vunnit några av de sju projekten som en följd av att bolaget utnyttjat Prefabs kalkylprogram. Det är än mindre visat att Prefab skulle ha vunnit något av projekten för det fall Concrete Solutions inte hade utnyttjat kalkylprogrammet. Det är alltså varken visat att Concrete Solutions gjort någon obehörig vinst eller att Prefab gjort någon förlust i detta avseende.

Kostnaderna för att utarbeta kalkylprogrammet m.m.

Som tingsrätten framhållit har kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna inte minskat i värde för Prefab genom att de utnyttjats av Concrete Solutions. Detsamma gäller beträffande personalhandboken. Prefab har alltså inte heller i detta avseende gjort någon ekonomisk förlust.

Enligt Prefab ska skadeståndet bestämmas med ledning av kostnaderna för att utarbeta kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och personalhandboken, och då i första hand med ledning av de kostnader som Prefab lagt ner för att utveckla och ta fram dokumenterna, och i andra hand vad det skulle ha kostat för Concrete Solutions att ta fram dokumenterna.

Arbetsdomstolen behandlar först *kalkylprogrammet*.

Som Arbetsdomstolen redan anfört har Concrete Solutions haft stor nytta av att ha utnyttjat kalkylprogrammet.

Prefab har gjort gällande att bolaget lagt ner över 6 000 timmar på att utveckla och ta fram kalkylprogrammet. I detta ingår att bolaget löpande lägger ner i vart fall 10 timmar i veckan på att, som det får förstås, utveckla och uppdatera programmet. Den uppgivna arbetsinsatsen framstår som påfallande hög och det kan ifrågasättas om all denna tid verkligen kan sägas avse utveckling av kalkylprogrammet. Det framstår t.ex. som att en betydande del av det arbete som Prefab hänfört sig till avser att successivt föra in nya uppgifter i programmet i syfte att det fortlöpande ska vara uppdaterat. Annat arbete som Prefab beskrivit synes närmast avse uppföljning av specifika projekt och liknande. Mot bakgrund härav anser Arbetsdomstolen att Prefabs uppgifter om den tid bolaget lagt ner på att utveckla och ta fram kalkylprogrammet inte kan läggas till grund för en bedömning av vilken obehörig vinst som Concrete Solutions gjort genom att utnyttja kalkylprogrammet.

Prefab har i andra hand gjort gällande att skadeståndet ska bestämmas med ledning av vad det skulle ha kostat Concrete Solutions att utveckla ett likvärdigt kalkylprogram. Anna Degerman Rosén, som arbetar som utvecklare av dataprogram på basis av Excel, har uppgivit att det skulle ta ungefär 160 timmar att framställa ett kalkylprogram som Prefabs och att kostnaden skulle vara drygt 200 000 kr. Det finns enligt Arbetsdomstolen ingen anledning att ifrågasätta den uppgiften. Denna kostnad avser dock bara själva programmeringen, dvs. att utforma formler m.m. Till detta kommer att någon med branschkunskap måste delta i utvecklingsarbetet och ta fram grunddata och så vidare. Prefab har uppskattat att detta skulle ta mellan 1 000 och 1 700 timmar, och att Prefabs egen timkostnad skulle vara över 600 kr. Arbetsdomstolen godtar Prefabs uppskattning att det egna arbetet skulle ha legat inom det angivna intervallet, men det kan enligt domstolens mening inte antas att Concrete Solutions timkostnad för eget arbete skulle ha uppgått till 600 kr.

Motparterna har i sammanhanget invänt att Concrete Solutions inte behövt – och därmed inte haft nytta av – ett så avancerat kalkylprogram som Prefabs, och att Concrete Solutions sedan april 2019 klarat sig väl med ett enklare program. Enligt Arbetsdomstolens mening saknar detta betydelse. Concrete Solutions har valt att obehörigen utnyttja Prefabs kalkylprogram och har haft en betydande nytta av det, inte minst genom att Robert Nihlén var väl förtrogen med programmet. Att Concrete Solutions hade kunnat välja att använda ett mindre avancerat program saknar betydelse när det gäller att bestämma skadeståndets storlek med beaktande av den vinst som bolaget gjort genom sitt obehöriga agerande.

Arbetsdomstolen övergår nu till att behandla de s.k. *KMA-dokument*en.

KMA står för Kvalité, Miljö och Arbetsmiljö och brukar syfta på ledningssystem eller policys för hur ett företag ska arbeta med kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöfrågor i den löpande verksamheten.

Prefabs KMA-dokument består av följande dokument: KMA-manual, Arbetsplatsrutiner, Avvikelse rapport Skydds rond, KMA-plan, Kontrollprogram montage och Egenkontroll.

KMA-manualen är en övergripande beskrivning av hur företaget arbetar med KMA. I manualen hänvisas till de dokument som företaget använder i sitt arbete med KMA, bl.a. de övriga KMA-dokumenterna och personalhandboken. Arbetsplatsrutinerna är de rutiner som gäller generellt för Prefabs arbetsplatser. KMA-plan är en mall för den plan för arbetet med KMA som ska upprättas inför varje projekt där bl.a. projektledare och entreprenadform ska framgå. Till KMA-planen hör Kontrollprogram montage och Egenkontroll, som är en form av checklistor vilka anpassas till projektets förutsättningar. Avvikelse rapport Skydds rond är en blankett som hänvisas till i såväl KMA-manualen och KMA-planen och som ska fyllas i vid omfattande avvikelser.

I Arbetsdomstolen är ostridigt att Robert Nihlén och Concrete Solutions gjort intrång i Prefabs upphovsrätt till KMA-dokumenterna och personalhandboken genom att ha framställt kopior av dem. Däremot är det, som Arbetsdomstolen redan angett, inte visat att de gjort dokumenterna tillgängliga för allmänheten. Utredningen visar att Concrete Solutions i sin verksamhet haft behov av dokument av den typ som förekommer bland KMA-dokumenterna för att kunna lämna anbud och genomföra projekt. Det är vidare utrett att Concrete Solutions använt bl.a. Prefabs KMA-dokument som förebild för att upprätta egna dokument, bl.a. KMA-planer. Concrete Solutions måste åtminstone i vissa fall ha utgått från filer som ingick bland Prefabs KMA-dokument, vilket bl.a. framgår av att sidfötterna varit i allt väsentligt identiska. Det är enligt Arbetsdomstolens mening klart att Concrete Solutions gjort en tidsbesparing genom att ha tillgång till Prefabs KMA-dokument. Det har inte framkommit på vilket sätt Concrete Solutions använt Prefabs personalhandbok.

Prefab har anfört att bolaget genom åren lagt ner 4 000 timmar på att utveckla och uppdatera KMA-dokumenterna och personalhandboken, och att det krävts åtminstone 400 timmar för att ta fram KMA-dokumenterna och personalhandboken. Den senare beräkningen har väsentligen sin grund i att Prefab under åren 2015–2016 anlidade en konsult för att arbeta med bolagets KMA. Av bl.a. förhöret med honom framgår att det arbetet avsåg att göra en mer generell översyn av hur Prefab skulle arbeta med kvalitetssäkring, miljö och arbetsmiljö, samt att utformningen av enskilda dokument var av underordnad betydelse i det arbetet.

Enligt Arbetsdomstolens mening består den vinst som Concrete Solutions gjort genom att ha tillgång till KMA-dokumenterna av att bolaget kunnat spara tid när det skulle ta fram sådana blanketter och mallar m.m. som finns

bland KMA-dokumenten. De uppskattningar som Prefab gjort om tidsåtgången för att utveckla och uppdatera KMA-dokumentet kan dock inte läggas till grund för en bedömning av den vinst som Concrete Solutions gjort genom att ha tillgång till Prefabs dokument. Vid bedömningen av Concrete Solutions tidsbesparing måste även beaktas att utredningen visar att den typ av dokument det är fråga om finns relativt lätt tillgängliga för personer med god branschkunskap. Arbetsdomstolen uppskattar att Concrete Solutions genom att ha tillgång till KMA-dokumentet gjort en tidsbesparing motsvarande någon eller några veckors arbetstid.

Sammanfattande bedömning

Det är inte visat att Prefab drabbats av någon förlust – utebliven vinst – till följd av att Robert Nihlén och Concrete Solutions angripit Prefabs företagshemligheter och gjort intrång i bolagets upphovsrätt.

Det är däremot visat att Concrete Solutions haft en betydande nytta av att utnyttja Prefabs kalkylprogram och Concrete Solutions får anses ha gjort en obehörig vinst motsvarande vad det skulle ha kostat för Concrete Solutions att utveckla ett likvärdigt program. Det är också visat att Concrete Solutions sparat tid genom att använda Prefabs KMA-dokument när Concrete Solutions utvecklade egna blanketter och mallar som behövdes i verksamheten. Även i detta avseende har bolaget gjort en viss obehörig vinst. Mot bakgrund härav och med beaktande av Prefabs intresse av att bolagets företagshemligheter inte angrips och att det inte begås intrång i dess upphovsrätt, bestämmer Arbetsdomstolen det skadestånd som Concrete Solutions ska betala Prefab till 800 000 kr.

Robert Nihlén har inte gjort någon obehörig vinst genom angreppet respektive intrånget, annat än indirekt som delägare i Concrete Solutions. Med beaktande härav bestämmer Arbetsdomstolen den del av skadeståndet som han ska betala Prefab till 100 000 kr.

Det skadestånd som Robert Nihlén och Concrete Solutions ska betala avser samma skada och de ska därför svara solidariskt för skadeståndet på sätt som framgår av domslutet (jfr 6 kap. 4 § skadeståndslagen).

Vite

Tingsrätten har, såvitt här är av intresse, vid vite dels enligt företagshemlighetslagen förbjudit Concrete Solutions och Andrée Dam att utnyttja kalkylprogrammet, dels enligt upphovsrättslagen förbjudit Concrete Solutions och Robert Nihlén att framställa exemplar av kalkylprogrammet, KMA-dokumentet och personalhandboken.

Det som Arbetsdomstolen ska pröva är i huvudsak dels om Concrete Solutions och Andrée Dam vid vite ska förbjudas även att röja Prefabs företagshemligheter, dels om Concrete Solutions och Robert Nihlén vid vite ska förbjudas att göra Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk tillgängliga för allmänheten.

Företagshemlighetslagen

Enligt 12 § företagshemlighetslagen får rätten vid vite förbjuda den som har angripit en företagshemlighet att fortsätta angripa företagshemligheten. Det krävs inte att vitesförbudet är begränsat till den typ av angrepp som angriparen har utfört, utan den som t.ex. har angripit en företagshemlighet genom att anskaffa en företagshemlighet kan förbjudas även att utnyttja eller röja den (prop. 2017/18:200 s. 162).

Concrete Solutions har angripit Prefabs företagshemlighet genom att utnyttja den i sin verksamhet. Concrete Solutions ställföreträdare Robert Nihlén har inte dragit sig för att röja programmet genom att göra det tillgängligt för ett nystartat företag och personer verksamma inom detta. Han har gjort detta inom ramen för Concrete Solutions verksamhet. Förhöret med Fredrik Karlsson ger stöd för att även Andrée Dam kunde tänka sig att medverka till göra programmet tillgänglig för annat företag. För att förhindra fortsatta angrepp på Prefabs företagshemligheter finns det därför, enligt Arbetsdomstolens mening, skäl att förbjuda Concrete Solutions och Andrée Dam även att röja kalkylprogrammet. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet härmed.

Upphovsrättslagen

Enligt 53 b § upphovsrättslagen får bl.a. den som vidtar en åtgärd som innebär intrång i någons upphovsrätt vid vite förbjudas att fortsätta med åtgärden. Det har sagts att vitesförbud enligt den bestämmelsen – till skillnad för vad som gäller enligt 12 § företagshemlighetslagen – endast får avse det intrång som angriparen har gjort (se prop. 2017/18:200 s. 162 med hänvisning till NJA 2007 s. 431).

Oavsett hur det förhåller sig med den saken, finns det enligt Arbetsdomstolens mening inte skäl att förbjuda Robert Nihlén och Concrete Solutions att göra kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och personalhandboken tillgängliga för allmänheten. Utredningen ger inte stöd för att Robert Nihlén och Concrete Solutions har gjort något av de aktuella dokumenterna tillgängliga för allmänheten, och det finns såvitt framkommit inte heller risk att de skulle göra det. Det finns heller inte skäl att formulera om tingsrättens domslut i denna del. Tingsrättens domslut ska därför i denna del fastställas.

Rättegångskostnader

Tvisten mellan Prefab och Concrete Solutions

I förhållande till vad tvisten gällde vid tingsrätten har Prefab vunnit framgång med yrkandena om vitesförbud och förstörelse av datamedia. Däremot fick bolaget framgång endast med knappt en tredjedel av yrkade beloppet. I skadeståndsdelen förlorade alltså Prefab drygt två tredjedelar av målet.

Kostnaderna för intrångsundersökning utgör rättegångskostnader i den aktuella tvisten (AD 2020 nr 59). Att Prefab vunnit framgång med yrkandet om intrångsundersökning saknar betydelse för fördelningen av rättegångskostnader i målet. Inte heller att Prefab strax före huvudförhandlingen satte ned sitt skadeståndsyrkande bör påverka fördelningen av rättegångskostnader.

Vid en samlad bedömning får Prefab, enligt Arbetsdomstolens mening, anses ha vunnit tre fjärdedelar av målet vid tingsrätten, och Concrete Solutions ska därför ersätta Prefab med hälften av bolagets rättegångskostnader där, i den mån dessa varit skäliga.

Vid tingsrätten yrkade Prefab att Robert Nihlén, Concrete Solutions och ett ytterligare ett bolag som inte är aktuellt i Arbetsdomstolen skulle betala ersättning för rättegångskostnader med 1 866 795 kr, varav 1 686 000 kr för ombudsarvode. Beloppet framstår som väl högt. Arbetsdomstolen finner att skäligt ersättning för ombudsarvode är 1 400 000 kr. Beloppet får anses belöpa med lika delar på de tre parterna. Concrete Solutions ska alltså ersätta Prefabs rättegångskostnader vid tingsrätten med hälften av en tredjedel av beloppet, dvs. 263 466 kr.

Tvisten i Arbetsdomstolen har gällt om Concrete Solutions ska betala ytterligare skadestånd samt om vitesförbudet ska utsträckas till att även omfatta röjande av företagshemligheter samt att göra upphovsrättsligt skyddade verk tillgängliga för allmänheten. I skadeståndsdelen har Prefab endast vunnit framgång med 400 000 kr av omtvistade 2 600 000 kr, dvs. Concrete Solutions har vunnit ungefär 5/6 av skadeståndsdelen. I vitesdelen har parterna vunnit och förlorat i lika mån. Vitesfrågan har i Arbetsdomstolen endast varit en marginell del av tvisten.

Mot bakgrund härav finner Arbetsdomstolen att Prefab ska ersätta Concrete Solutions rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med två tredjedelar, i den mån dessa varit skäliga.

Motparterna har gemensamt begärt ersättning för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 209 768 kr och har förklarat att 90 procent av beloppet avser Concrete Solutions samt att resterande avser Robert Nihlén och André Dam i lika delar. Det yrkade beloppet är skäligt. Prefab ska alltså ersätta Concrete Solutions rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 125 860 kr.

Tvisten mellan Prefab och Robert Nihlén

I förhållande till vad tvisten gällde vid tingsrätten vann Prefab där framgång med yrkandena om vitesförbud och förstörelse av datamedia. I skadeståndsdelen har Arbetsdomstolen funnit att Robert Nihlén är skyldig att betala skadestånd, men endast bifallit en marginell del av det yrkade beloppet. Med beaktande härav anser Arbetsdomstolen att parterna vunnit och förlorat i lika mån och att rättegångskostnaderna vid tingsrätten ska kvittas.

I Arbetsdomstolen gällde tvisten om Robert Nihlén skulle betala skadestånd med 3 miljoner kr samt om vitesförbudet ska utsträckas till att göra upphovsrättsligt skyddade verk tillgängliga för allmänheten. Robert Nihlén har vunnit frågan om vitesförbud, som varit en ytterst begränsad del av målet i Arbetsdomstolen, och ålagts att betala 100 000 kr av yrkade 3 miljoner. Även om det som Robert Nihlén ålagts att betala endast är en ringa del av det yrkade beloppet, har målet i Arbetsdomstolen till en inte obetydlig del handlat om Robert Nihléns skadeståndsskyldighet. Med beaktande härav kan Robert Nihlén inte anses ha vunnit fullt och han tillerkänns tre fjärdedelar av sina rättegångskostnader i Arbetsdomstolen. Det yrkade beloppet är skäligt. Prefab ska alltså ersätta Robert Nihlén för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 7 866 kr.

Tvisten mellan Prefab och Andrée Dam

Tingsrätten förbjöd Andrée Dam vid vite att utnyttja Prefabs kalkylprogram, men bestämde att förbudet inte skulle omfatta rövande av kalkylprogrammet. Tingsrätten ansåg att Andrée Dam var tappande i målet och att han därför skulle ersätta Prefabs rättegångskostnader där. Tingsrätten ansåg dock att endast 100 000 kr, av yrkade 354 000 kr, var skäligt.

Prefab har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta Andrée Dam att ersätta Prefab för rättegångskostnader vid tingsrätten med 354 000 kr. Enligt Arbetsdomstolen finns det inte skäl att frångå tingsrättens bedömning. Tingsrättens dom ska alltså fastställas i denna del.

Tvisten i Arbetsdomstolen har gällt dels om vitesförbudet ska utsträckas till att omfatta rövande av kalkylprogrammet, dels om Andrée Dam ska förpliktas att betala ytterligare ersättning för rättegångskostnader vid tingsrätten. Prefab har vunnit tvisten om vitesförbud, men förlorat tvisten om rättegångskostnader vid tingsrätten. Parterna får därmed anses vunnit och förlorat i lika mån och rättegångskostnaderna i Arbetsdomstolen ska därför kvittas.

Sekretess

Det finns skäl för fortsatt sekretess.

Domslut

1. Med ändring av tingsrättens domslut punkterna 1 och 2 förpliktar Arbetsdomstolen Concrete Solutions Nordic AB att till Prefab Construction i Getinge AB betala 800 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 augusti 2019 till dess betalning sker, med avräkning för vad Robert Nihlén visar sig ha betalat enligt punkten 2 nedan.

2. Med ändring av tingsrättens domslut punkten 3 förpliktar Arbetsdomstolen Robert Nihlén att till Prefab Construction i Getinge AB betala 100 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 augusti 2019 till dess betalning sker, med avräkning för vad Concrete Solutions Nordic AB visar sig ha enligt punkten 1 betalat utöver 700 000 kr.
3. Med ändring av tingsrättens domslut punkten 5 förbjuder Arbetsdomstolen Concrete Solutions Nordic AB att vid vite om 200 000 kr för varje överträdelse att röja eller utnyttja Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter i form av kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium kalkylprogrammet förekommer.
4. Med ändring av tingsrättens domslut punkten 7 förbjuder Arbetsdomstolen André Dam att vid vite om 100 000 kr för varje överträdelse att röja eller utnyttja Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter i form av kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium kalkylprogrammet förekommer.
5. Arbetsdomstolen fastställer tingsrättens domslut punkterna 8, 9 och 15.
6. Vad tingsrätten har förordnat om sekretess ska bestå.
7. Arbetsdomstolen förordnar med stöd av 43 kap. 5 § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att sekretessen enligt 36 kap. 2 § samma lag för uppgifter om Prefab Construction i Getinge AB:s ekonomiska förhållanden och andra företagshemligheter som har lagts fram inom stängda dörrar vid huvudförhandlingen ska bestå.
8. Arbetsdomstolen ändrar tingsrättens domslut punkten 14 (andra meningen) på så sätt att Concrete Solutions Nordic AB ska ersätta Prefab Construction i Getinge AB:s rättegångskostnader vid tingsrätten med 263 466 kr, varav 233 333 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet från den 22 april 2020 till dess betalning sker.
9. Prefab Construction i Getinge AB ska ersätta Concrete Solutions Nordic AB:s rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 125 860 kr, varav 109 566 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

10. Prefab Construction i Getinge AB ska ersätta Robert Nihlén för rättegångskostnader i Arbetsdomstolen med 7 866 kr, varav 6 848 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet från dagen för denna dom till dess betalning sker.

11. I övrigt ska vardera part stå sina rättegångskostnader.

Ledamöter: Jonas Malmberg, Peter Syrén, Kerstin G Andersson,
Elisabeth Ankarcrona, Cathrin Dalmo, Ann-Marie Stenberg Carlsson och
Lars Hallenberg. Enhälligt.

Rättssekreterare: Disa Buskhe

HALMSTADS TINGSRÄTT
Domare 6

DOM
2020-04-22
Meddelad i
Halmstad

Mål nr
T 346-19
T 2005-
19

PARTER

Kärande

Prefab Construction i Getinge AB, 556543-3272
Slottsmöllan 14 B
302 31 Halmstad

Ställföreträdare 1-3:

1. Richard Eldh
Kellgrensgatan 10
112 51 Stockholm

2. Fredrik Karlsson
Falkvägen 1
305 70 Haverdal

3. Jari Karlsson
Tegelbruksvägen 1
311 45 Falkenberg

Ombud: Advokat Michael Pålsson, jur. kand. Alf Johansson och jur. kand. Gustav Nilsson
Advokatfirman Juhlin & Partners KB
Drottninggatan 20-22
252 21 Helsingborg

Svarande

1. Concrete Solutions Nordic AB, 559168-9467
Olofsdalsvägen 40B
302 41 Halmstad

2. Carl ROBERT Nihlén, 19820408-4712
Trumpetvägen 3
302 93 Halmstad

3. RN Byggkonsult AB, 559152-3187
Trumpetvägen 3
302 93 Halmstad

4. Andrée Dam
Sven Rancksgatan 7
302 32 Halmstad

Dok.Id 403632

Postadress
Box 193
301 05 Halmstad

Besöksadress
Södra Vägen 5

Telefon
035-15 25 00
E-post: halmstads.tingsratt@dom.se
www.halmstadstingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

Ombud 1–4: Advokat Patrik Kalman och jur.kand. Cornelia Svensson
Trägårdh Advokatbyrå
Box 345
201 23 Malmö

DOMSLUT

1. Concrete Solutions Nordic AB ska betala allmänt skadestånd till Prefab Construction i Getinge AB med 400 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 27 augusti 2019 till dess betalning sker.
2. Prefab Construction i Getinge AB:s talan om ekonomiskt skadestånd mot Concrete Solutions Nordic AB lämnas utan bifall.
3. Prefab Construction i Getinge AB:s talan om skadestånd mot Robert Nihlén lämnas utan bifall.
4. Prefab Construction i Getinge AB:s talan om skadestånd mot RN Byggkonsult AB lämnas utan bifall.
5. Tingsrätten förbjuder Concrete Solutions Nordic AB att vid vite om 200 000 kr för varje överträdelse att utnyttja Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter i form av Kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium Kalkylprogrammet förekommer.
6. Tingsrätten förbjuder Robert Nihlén att vid vite om 100 000 kr för varje överträdelse att utnyttja eller röja Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter i form av Kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium Kalkylprogrammet förekommer.
7. Tingsrätten förbjuder Andrée Dam att vid vite om 100 000 kr för varje överträdelse att utnyttja Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter i form av Kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium Kalkylprogrammet förekommer.
8. Tingsrätten förbjuder Concrete Solutions Nordic AB att vid vite om 200 000 kr för varje överträdelse att framställa exemplar av Prefab Construction i Getinge AB:s upphovsrättsligt skyddade verk i form av Kalkylprogrammet, KMA-

- dokument och Personalhandbok. Med KMA-dokument avses KMA-manual, Kontrollprogram montage, Arbetsplatsrutiner, Avvikelserapport, Skyddsron, KMA-plan och Egenkontroll.
9. Tingsrätten förbjuder Robert Nihlén att vid vite om 100 000 kr för varje överträdelse att framställa exemplar av Prefab Construction i Getinge AB:s upphovsrättsligt skyddade verk i form av Kalkylprogrammet, KMA-dokument och Personalhandbok. Vad som avses med KMA-dokument, se ovan punkt 8.
 10. Prefab Construction i Getinge AB:s talan om vitesförbud mot RN Byggkonsult AB lämnas utan bifall.
 11. Tingsrätten upphäver tidigare meddelade interimistiska vitesförbud i målet. Prefab Construction i Getinge AB:s interimistiska yrkanden om vitesförbud avslås.
 12. Tingsrätten beslutar att digitala medier, som efter den i målet genomförda intrångsundersökningen finns i förvar hos Kronofogdemyndigheten, i vilka Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter eller upphovsrättsligt skyddade verk i form av Kalkylprogrammet, KMA-dokument och Personalhandbok är sparade ska förstöras. Tingsrättens tidigare meddelade interimistiska beslut om förvarstagande av digitala media ska fortfarande gälla för tiden intill dess denna dom vinner laga kraft.
 13. Sekretessen enligt 36 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på de uppgifter som, enligt tingsrättens protokoll från huvudförhandlingen i målet, lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja Prefab Construction i Getinge AB:s företagshemligheter.
 14. Prefab Construction i Getinge AB ska ersätta RN Byggkonsult AB för rättegångskostnader med 329 186 kr, varav 279 444 kr för ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet från den 22 april 2020 tills betalning sker. I övrigt ska vardera parten svara för sin rättegångskostnad i mål T 346-19.
 15. Andrée Dam ska ersätta Prefab Construction i Getinge AB för rättegångskostnader med 109 098 kr, varav 100 000 kr för ombudsarvode

inklusive mervärdesskatt, jämte ränta på det förstnämnda beloppet från den 22 april 2020 tills betalning sker.

Innehåll

1. BAKGRUND	8
2. YRKANDEN OCH INSTÄLLNINGAR.....	9
2.1 Prefab.....	9
2.1.1 Skadestånd	9
2.1.2 Förbud att nyttja och röja företagshemligheter	10
2.1.3 Förbud att framställa exemplar av Kalkylprogrammet, KMA, Kontrollprogram montage, Arbetsplatsrutiner, Avvikelse rapport, Skydds rond, KMA-plan, Egenkontroll och Personalhandboken och att tillgängliggöra dessa för allmänheten.....	10
2.1.4 Förstöring av lagringsmedia som innefattar verken	11
2.1.5 Intermistiskt förordnande om förvarstagande	11
2.1.6 Sekretess	11
2.2 CSN.....	12
2.3 RNB.....	12
2.4 Robert Nihlén.....	12
2.5 André Dam.....	12
2.6 Rättegångskostnader.....	12
3. GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN	12
3.1 Prefab.....	12
3.1.1 Kalkylprogrammet avser affärs- eller driftsförhållanden och utgör del i Prefabs rörelse.....	12
3.1.2 Kalkylprogrammet är inte allmänt känt och är inte lättillgängligt	15
3.1.3 Kalkylprogrammet har hållits hemligt av Prefab	15
3.1.4 Angreppet innebär skada i konkurrenshänseende	15
3.1.5 Agerandet har varit uppsåtligt och insikt har funnits om att Kalkylprogrammet utgjort företagshemlighet	16
3.1.6 Angreppet kan inte betraktas som behörigt	17
3.1.7 CSN:s och RNB:s insikt	17
3.1.8 André Dams insikt	17
3.1.9 Synnerliga skäl avseende Robert Nihlén	17
3.1.10 Vitesförbud med anledning av obehörigt angrepp på företagshemligheter	18
3.1.11 Beslut om att egendom ska förstöras i enlighet med 17 § lag om företagshemligheter och 55 § upphovsrättslagen.....	18

3.1.12 Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk	19
3.1.13 Upphovsrättsintrång.....	20
3.1.14 Vitesförbud med anledning av intrång i upphovsrätt	21
3.1.15 Brott mot anställningsavtal med mera	22
3.1.16 Ersättning och skada.....	22
3.2 CSN, RNB, Robert Nihlén och Andrée Dam	25
3.2.1 Excelfilen utgör ingen företagshemlighet.....	25
3.2.2 Excelfilen har inget upphovsrättsligt skydd.....	26
3.2.3 KMA-dokumenterna är inte upphovsrättskyddade.....	28
3.2.4 Omständigheter kring påstått obehörigt angrepp/intrång	29
3.2.5 Särskilt om CSN.....	29
3.2.6 Särskilt om RNB	30
3.2.7 Särskilt om Robert Nihlén	30
3.2.8 Särskilt om Andrée Dam.....	33
3.2.9 Särskilt om resultatet av intrångsundersökningen.....	33
3.2.10 Vitesförbud.....	33
3.2.11 Förstöring.....	34
3.2.12 Särskilt om skadeståndsyrkandet.....	34
4. UTREDNINGEN	37
5. DOMSKÄL.....	38
5.1 Lagen (2018:558) om företagshemligheter ska tillämpas	38
5.2 Kalkylprogrammet innehåller Prefabs företagshemligheter	38
5.3 Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken är upphovsrättsligt skyddade verk	40
5.4 Robert Nihlén har obehörigen angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja Kalkylprogrammet till CSN och Andrée Dam, varefter det utnyttjats i CSN:s verksamhet och varigenom även CSN angripit Prefabs företagshemligheter	42
5.5 Robert Nihlén, Andrée Dam och CSN har gjort intrång i Prefabs upphovsrätt till Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken genom att framställa nya exemplar av dem	45
5.6 Det finns inte synnerliga skäl att ålägga Robert Nihlén personligt skadeståndsansvar för den skada som uppkommit genom hans angrepp på Prefabs företagshemligheter.....	46
5.7 Det finns inte tillräckliga skäl att ålägga Robert Nihlén personligt skadeståndsansvar för den skada som uppkommit genom hans intrång i Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk	49

5.8 CSN men inte RNB ska ersätta Prefab för angrepp på Prefabs företagshemligheter och för intrång i Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk	50
5.9 CSN ska betala allmänt men inte ekonomiskt skadestånd till Prefab	52
5.10 Robert Nihlén, Andrée Dam och CSN men inte RNB ska meddelas vitesförbud	55
5.11 Det finns skäl för beslut om förstöring av lagringsmedia där Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna är sparade	57
5.12 Det finns skäl för beslut om fortsatt sekretess till skydd för Prefabs företagshemligheter.....	57
5.13 Prefab ska ersätta RNB för rättegångskostnader och i övrigt ska vardera parten svara för sin rättegångskostnad i mål 346-19	58
5.14 Andrée Dam ska ersätta Prefab för rättegångskostnader i mål T 2005-19.....	59

1. BAKGRUND

Prefab Construction i Getinge AB (Prefab) grundades av Jari Karlsson 1997. Bolaget drivs i dag av hans söner Fredrik Karlsson, som är VD, och Richard Eldh som är projektledare. Antalet anställda i bolaget uppgår till omkring tio personer. Föremålet för Prefabs verksamhet är försäljning av prefabricerade byggnader av betong samt betongprodukter inom anläggningsarbete och därmed förenlig verksamhet. Prefab är specialiserat på lösningar av byggnader till kraftindustrin och till andra företag som överför el via högspänningsledning. Bolaget brukar delta i anbudsförfaranden på byggnader och anläggningar till ett värde av mellan 1 och 25 miljoner kr per projekt. Den geografiska marknaden utgörs av hela Sverige. Prefab har ingen egen produktion utan köper både byggmaterial och byggtjänster av andra företag till projekten.

I februari 2013 anställdes Robert Nihlén som projektledare hos Prefab. Han har en högskoleutbildning inom bygg och ekonomi. Innan Robert Nihlén anställdes hos Prefab hade han arbetat med bygg- och projektledning vid bolagen Skanska och Sweco under ett antal år.

Den 5 mars 2018 bildade Robert Nihlén RN Byggkonsult AB (RNB) med verksamhetsföremål att bedriva projekt- och byggledning riktad till privatpersoner. I målet har parterna olika uppfattningar om i vad mån Robert Nihlén informerade Prefabs ledning om bolagsbildningen. I april beslutade Prefabs styrelse om att Robert Nihléns anställning vid Prefab skulle upphöra. En överenskommelse om anställningens upphörande undertecknades av Fredrik Karlsson för Prefab och Robert Nihlén. I överenskommelsen står angivet att Robert Nihléns anställning upphör den 27 april 2018.

Den 21 augusti 2018 bildade Robert Nihlén tillsammans med Andrée Dam Concrete Solutions Nordic AB (CSN) med verksamhetsföremål att leverera prefabricerade

byggnader till den nordiska energisektorn, alltså en med Prefab konkurrerande verksamhet.

På ansökan av Prefab beslutade tingsrätten den 9 april 2019 om intrångsundersökning i Robert Nihléns bostad på Trumpetvägen i Halmstad samt i RNB:s och CSN:s lokaler på Olofdalsvägen i Halmstad för att söka efter Prefabs företagshemligheter i form av ett kalkylprogram eller en kalkylmall, kallad Kalkylprogrammet, och Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk i form av Kalkylprogrammet och Prefabs dokument Kvalitet, Miljö och Arbetsmiljö (KMA-dokument). Vid intrångsundersökningen som genomfördes samma dag påträffades kopior av Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna på datorer och lagringsmedia. I Robert Nihléns bostad på Trumpetvägen återfanns materialet i dels en laptop och dels en extern hårddisk. I CSN:s lokaler på Olofdalsvägen påträffades materialet i dels Andrée Dams privata dator och dels Robert Nihléns arbetsdator. Även Prefabs Personalhandbok påträffades vid undersökningen. Materialet togs i förvar i enlighet med tingsrättens beslut.

Tingsrätten har meddelat interimistiska vitesförbud mot Robert Nihlén, CSN och RNB att utnyttja eller röja Prefabs företagshemligheter i form av Kalkylprogrammet samt Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk i form av Kalkylprogrammet och KMA-dokument. Tingsrätten har vidare meddelat ett interimistiskt vitesförbud mot Andrée Dam att utnyttja eller röja Kalkylprogrammet.

2. YRKANDEN OCH INSTÄLLNINGAR

2.1 Prefab

2.1.1 Skadestånd

Prefab har yrkat att tingsrätten ska förplikta envar CSN, RNB och Robert Nihlén att solidariskt, jämlikt 6 kap. 4 § skadeståndslagen (1972:207), till Prefab betala skadestånd med 3 000 000 kr jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 27

augusti 2019 till dess betalning sker. Av skadeståndsbeloppet utgör 1 000 000 kr allmänt skadestånd och 2 000 000 kr ekonomiskt skadestånd.

2.1.2 Förbud att nyttja och röja företagshemligheter

Prefab har yrkat att tingsrätten vid vite om 400 000 kr avseende CSN och vite om 200 000 kr avseende respektive RNB, Robert Nihlén och Andrée Dam – eller annat kraftigt verkande vite som tingsrätten finner skäligt – för varje överträdelse ska förbjuda CSN, RNB, Robert Nihlén och Andrée Dam att angripa Prefabs företagshemligheter avseende Kalkylprogrammet, oavsett i vilken form eller på vilket datamedium Kalkylprogrammet förekommer, genom att röja, kopiera eller eljest nyttja hela eller delar av Kalkylprogrammet. Yrkandet har framställts jämväl interimistiskt att gälla för tid till dess lagakraftvunnen dom föreligger eller annat förordnas.

2.1.3 Förbud att framställa exemplar av Kalkylprogrammet, KMA, Kontrollprogram montage, Arbetsplatsrutiner, Avvikelsesrapport, Skyddsronnd, KMA-plan, Egenkontroll och Personalhandboken och att tillgängliggöra dessa för allmänheten

Prefab har yrkat att tingsrätten vid vite om 400 000 kr avseende CSN och vite om 200 000 kr avseende respektive RNB och Robert Nihlén – eller annat kraftigt verkande vite som tingsrätten finner skäligt – för varje överträdelse ska förbjuda CSN, RNB och Robert Nihlén att

1. direkt eller indirekt framställa permanent eller tillfälliga exemplar (genom kopiering, sparande i digital form, eller på annat sätt oavsett teknik) av hela eller delar av de upphovsrättsligt skyddade verken Kalkylprogrammet, KMA, Kontrollprogram montage, Arbetsplatsrutiner, Avvikelsesrapport, Skyddsronnd, KMA-plan, Egenkontroll och Personalhandboken, gemensamt kallade ”Verken”, och att göra Verken tillgängliga för allmänheten, oavsett om Verken förekommer i ursprungligt, ändrat eller bearbetat skick,
2. direkt eller indirekt göra det möjligt för annan att framställa permanent eller tillfälligt exemplar av hela eller delar av Verken,
3. direkt eller indirekt göra hela eller delar av Verken tillgängligt för tredje man genom att överföra, visa, framföra eller bjuda ut Verken till försäljning, uthyrning eller utlåning, oavsett i vilken form eller genom vilken teknik

materialet görs tillgängligt och oavsett om materialet förekommer i ursprungligt, bearbetat eller ändrat skick, och oaktat om materialet förekommer i skriftlig, digital eller annan form; eller

4. göra det möjligt för annan att göra hela eller delar av Verken tillgängligt för tredje man.

Yrkandet har framställts jämväl interimistiskt att gälla för tid till dess lagakraftvunnen dom föreligger eller annat förordnas.

2.1.4 Förstöring av lagringsmedia som innefattar verken

Prefab har yrkat att tingsrätten ska förordna att digitala medier såsom datorer, hårddiskar, USB-minnen, CD-skivor och digitala minneskort tillhöriga CSN, RNB, Robert Nihlén eller Andrée Dam, på vilka CSN, RNB, Robert Nihlén, Andrée Dam eller annan har lagrat eller reproducerat Verken eller delar härav och som nu finns i Kronofogdemyndighetens besittning ska förstöras.

2.1.5 Interimistiskt förordnande om förvarstagande

Prefab har yrkat att tingsrätten interimistiskt ska förordna om att digitala medier såsom datorer, hårddiskar, USB-minnen, CD-skivor och digitala minneskort tillhöriga CSN, RNB, Robert Nihlén eller Andrée Dam, på vilka CSN, RNB, Robert Nihlén, Andrée Dam eller annan har lagrat eller reproducerat Verken eller delar därav och som efter genomförd intrångsundersökning finns i Kronofogdemyndighetens besittning, genom Kronofogdemyndighetens försorg ska hållas i förvar för tid till dess lagakraftvunnen dom föreligger eller annat förordnas.

2.1.6 Sekretess

Prefab har yrkat att tingsrätten ska förordna att sekretess jämlikt 34 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska gälla för bevismaterialet på ingiven USB-sticka och att bevismaterialet inte ska få företes för annan än parterna och deras ombud. Prefab har yrkat att sekretessen ska gälla tills vidare.

Prefab har därutöver yrkat att tingsrätten ska förordna att sekretess ska gälla för Kalkylprogrammet i ursprungligt likväl som i bearbetat skick och att handlingarna

avseende Kalkylprogrammet inte ska få företes för annan än parterna och deras ombud. Prefab har yrkat att sekretessen ska gälla tills vidare.

2.2 CSN

CSN har bestritt bifall till Prefabs yrkanden. Inga belopp har vitsordats som skäligen i och för sig.

2.3 RNB

RNB har bestritt bifall till Prefabs yrkanden. Inga belopp har vitsordats som skäligen i och för sig.

2.4 Robert Nihlén

Robert Nihlén har bestritt bifall till Prefabs yrkanden. Inga belopp har vitsordats som skäligen i och för sig.

2.5 Andrée Dam

Andrée Dam har bestritt bifall till Prefabs yrkanden.

2.6 Rättegångskostnader

Parterna har yrkat ersättning för sina respektive rättegångskostnader i målet.

3. GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

3.1 Prefab

3.1.1 Kalkylprogrammet avser affärs- eller driftsförhållanden och utgör del i Prefabs rörelse

Prefab har under ett 20-tal år byggt upp Kalkylprogrammet som är navet i Prefabs verksamhet. Programmet har en hög grad av originalitet och har ständigt uppdaterats

och förfinats av Prefab. Utvecklingen av Kalkylprogrammet påbörjades under 1990-talet av bolagets grundare, Jari Karlsson, och är unikt för verksamheten. Jari Karlsson har under åren ägnat 1000-tals timmar för att i detalj studera hur lång tid olika arbetsmoment tar. Bland annat har han gjort tidsstudier för alla olika arbetsmoment. Detta arbete har varit nödvändigt för att kunna arbeta in uppgifterna i Kalkylprogrammet för att kunna skapa kostnadseffektiva och högkvalitativa lösningar åt kunderna.

Kalkylprogrammet har byggts upp inom programvaran Excel som används för att göra databaser och länka samman beräkningar, för att på effektivt men för den utomstående svåröverskådligt och sammansatt vis, kunna göra beräkningar för att ta fram offerter på de komplexa byggnader som Prefab arbetar med och producerar. Programmet är den enskilt viktigaste komponenten i Prefabs verksamhet och det som ekonomiskt styr alla delar i varje projekt. Skulle en konkurrent komma över Kalkylprogrammet skulle denne ha fullständig kontroll över vilka kostnader Prefab har för varje projekt och för egen del kunna göra en budget för projekt och lägga anbud. Skulle en kund komma över Kalkylprogrammet skulle denne på ett icke marknadsmässigt vis kunna pressa sina leverantörer.

Kalkylprogrammet utgör följaktligen motorn i Prefabs verksamhet och affärsidé eftersom den används genom hela affärsprocessen, dvs. vid inköp (leverantörer, material), försäljning (offerter), och produktion (pågående projekt, efterkalkylering, fakturering, planering).

Kalkylprogrammet utgör en programvara, eller annorlunda uttryckt en logik eller skelett till vilket flera tusen poster och hundratals beräkningar länkas. Värdet i Kalkylprogrammet ligger bland annat i dess systematik, det vill säga de relationer som finns mellan olika data och beräkningar, till exempel vid beräkning av kostnader vid budgetering av de olika projekten. Priserna bygger på mer än 20 års erfarenhet och löpande förbättringar och uppdateringar. Kalkylprogrammet styr till exempel upphandling av underleverantörer, material och materialåtgång. Genom att lägga in

data i Kalkylprogrammet kan dessa länkas samman på ett systematiskt sätt, det vill säga interkonnektiviteten skapas mellan annars fragmentariska data.

Kalkylprogrammet har från 2014 genomgått en genomgripande revidering som innebar en såväl kvalitativt som kvantitativt väsentlig ändring av innehållet i Kalkylprogrammet avseende såväl uppgifter som funktioner. Den nyare modellen har också mycket funktionalitet som saknas i den gamla, bland annat i) hantering av olika taktyper inkluderat beräkning av kvadratmeter, ii) beräkning av totalhöjd med hänsyn till taklutning, iii) automatisk beräkning av byggnadens invändiga mått (längd och bredd), inmatningskontroll med drop downs och villkorsformatering, iv) koppling till underliggande prislistor med upphämtning av korrekt pris baserat på flera olika parametrar med mera. Den ökade funktionaliteten innebär att beräkningen av materiemängder blivit mer rättvisande i förhållande till verkligt utfall, att material hämtas automatiskt för vald taktyp och takbeklädnad, och att material summeras per inköpsställe. Vidare tillkom prislistor för dörrar av ett stort antal storlekar och skyddsklasser. Den nya versionen räknar automatiskt ut kranstorlek och hämtar in etableringskostnader. Nya arbetsmoment har lagts till och tidsåtgången för samtliga arbetsmoment har uppdaterats. Den nya versionen räknar automatiskt ut montageveckor, körkostnader och traktamente för montagelagen. Automatik för beräkning av mängden fogbruk och beräkning av tjocklek på element givet brandklass infördes. Beräkning av ritkostnader uppdaterades. Vidare hade den gamla versionen vissa beräkningar av materiemängder som inte gav en rättvisande bild av det verkliga utfallet. Dessa har justerats löpande i den nya versionen. I den nya versionen hämtas automatiskt allt material in som ska vara för vald taktyp och takbeklädnad. Allt material ligger listade under vart inköpen ska tas ifrån och summeras ihop för att få tydligare inköp. Flera priser för tillkommande krankostnader har tillkommit. Den nya versionen har även nya tider för att rättvist efterlikna verkligheten. En flik beräknar automatiskt mängden fogbruk som behövs för byggnaden, ett arbete som tidigare gjordes manuellt. Den nya versionen innehåller en modell som beräknar tjocklek på elementen givet en brandklass, något som tidigare gjordes manuellt.

Ett av Kalkylprogrammets stora värden är just att det tidskrävande arbetet att inhämta konkurrerande offerter från alla underleverantörer innan Prefab vid var tid ska lämna egen offert till kunder, kan undvikas. Samtliga inlagda priser i Kalkylprogrammet är Prefabs priser från underleverantörer och det är givet att det medför stor skada för Prefab om dessa priser avslöjas för konkurrenter eller kunder. Ytterligare parametrar som är inlagda är tidsmått för konstruktion och montering av olika delar, måttenheter för olika typer av byggnader med mera.

3.1.2 Kalkylprogrammet är inte allmänt känt och är inte lättillgängligt

Kalkylprogrammet är inte allmänt känt utan har utvecklats internt hos Prefab. Vidare uppvisar Kalkylprogrammet en hög grad originalitet bland annat genom att det är egenutvecklat specifikt för Prefabs verksamhet. Därmed är Kalkylprogrammet inte heller lättillgängligt.

3.1.3 Kalkylprogrammet har hållits hemligt av Prefab

Kalkylprogrammet finns lagrat på Prefabs server och datorsystem som skyddas såväl av fysiskt skalskydd i form av lås och larm, som av logiskt skydd i form av lösenord till datorsystemet och e-mailkonton. Tillgången till Kalkylprogrammet har begränsats till Prefabs anställda och utvalda uppdragstagare inom IT. Anställda och konsulter som har tillgång till Kalkylprogrammet har tecknat sekretessförbindelse med Prefab. Det är uppenbart att Kalkylprogrammet är avgörande för Prefabs affärer och inte får röjas för tredje part. Endast viss utvald personal har behörighet att ändra i mallen för Kalkylprogrammet.

3.1.4 Angreppet innebär skada i konkurrenshänseende

Robert Nihlén har under sin anställning, och trots undertecknad sekretessförbindelse, någon gång under tiden februari till den 27 april 2018 framställt digitala kopior av Kalkylprogrammet och därefter någon gång under tiden februari till september 2018 gemensamt och i samråd med RNB, CSN och Andrée Dam installerat Kalkylprogrammet på Robert Nihléns privata datorer, på CSN:s datorer, på RNB:s datorer och Andrée Dams privata dator samt använt Kalkylprogrammet i CSN:s verksamhet. CSN har på detta sätt kunnat lämna anbud och acceptera order avseende projekten Ljungskile, Ale-Surte, Jakobsberg, Torp, Fjällbacka, Askim och Sjunntorp,

totalt motsvarande ett ordervärde om cirka 23 miljoner kronor. Detta hade knappast varit möjligt utan angreppet på Kalkylprogrammet. Prefab har för egen del lämnat anbud på samma projekt och riskerar nu alla anbud de lägger eftersom CSN har full insyn i hur Prefab kalkylerar och lägger sin vinstmarginal. Det föreligger adekvat orsakssamband mellan angreppet på Kalkylprogrammet och Prefabs skada. Utan angreppet hade Prefab inte lidit skada.

CSN bedriver med Prefab nästan identisk verksamhet vilket innebär skada för Prefab eftersom CSN olovligt och uppsåtligt nyttjat Kalkylprogrammet i sin verksamhet bland annat genom att avge anbud till samma kunder som Prefab sedan lång tid tillbaka arbetat med.

3.1.5 Agerandet har varit uppsåtligt och insikt har funnits om att Kalkylprogrammet utgjort företagshemlighet

Robert Nihlén har så sent som den 25 april 2018, endast två dagar innan hans anställning upphörde, varit inkopplad mot Prefabs server med extern disk märkt "RN Byggkonsult". Det finns inte någon rimlig eller godtagbar förklaring till att koppla in en extern disk som tillhör ett annat och utomstående företag. Robert Nihlén har också kopplat in sig mot Prefabs server med USB-minne och extern hårddisk.

Robert Nihlén har med sin fleråriga och omfattande insikt i Prefabs verksamhet insett eller bort ha insett att Kalkylprogrammet utgör en företagshemlighet. Robert Nihlén har varit projektledare och arbetat nära Prefabs ägare och ledning. Han har undertecknat sekretessförbindelse innebärande att det dessutom finns synnerliga skäl för att han ska ansvara för de angrepp på Prefabs företagshemligheter som uppkommit efter anställningens upphörande. Eftersom Robert Nihlén dessutom varit dokumentansvarig har han haft ett särskilt ansvar för och kunskap om Kalkylprogrammets betydelse för Prefab. Robert Nihlén har uppsåtligt spridit Kalkylprogrammet till RNB, CSN och Andréa Dam och dessutom använt Kalkylprogrammet i CSN:s verksamhet.

3.1.6 Angreppet kan inte betraktas som behörigt

Det är anmärkningsvärt att Robert Nihlén endast två dagar innan han visste att han skulle sluta hos Prefab kopplat upp sig med extern disk döpt till "RN Byggkonsult" mot Prefabs server och även att han i övrigt kopplat in extern lagringsmedia mot Prefabs server. Det har inte funnits någon arbetsbetingad eller annan anledning för Robert Nihlén att koppla upp en extern disk från ett annat företag. Det var inte tillåtet att "arbeta hemma" vare sig på privat dator och än mindre på ett annat företags dator. Robert Nihléns angrepp kan sålunda inte på något sätt anses som behörigt.

3.1.7 CSN:s och RNB:s insikt

Genom att Robert Nihlén grundat såväl CSN som RNB och sitter i båda bolagens styrelser har såväl CSN som RNB haft samma insikt i det obehöriga angreppet. CSN och RNB, sålunda med kännedom om Robert Nihléns tidigare angrepp på Kalkylprogrammet, har trots detta i sina verksamheter tillägnat sig och uppsåtligen utnyttjat Kalkylprogrammet och därmed för egen del angripit Prefabs företagshemligheter.

3.1.8 Andrée Dams insikt

Andrée Dam är medgrundare till CSN och sitter i bolagets styrelse. Andrée Dam har haft kännedom om Robert Nihléns tidigare angrepp på Kalkylprogrammet och därmed för egen del angripit Prefabs företagshemligheter. Andrée Dam har för egen del använt Kalkylprogrammet i CSN:s verksamhet.

3.1.9 Synnerliga skäl avseende Robert Nihlén

Robert Nihlén har uppsåtligen och systematiskt under sin anställning kopierat stora mängder information i form av Kalkylprogrammet till olika digitala medium. Han har såväl under som efter sin anställnings upphörande uppsåtligen överfört kopior av Kalkylprogrammet till utomstående såsom CSN, RNB och Andrée Dam.

Vidare har Robert Nihlén genom sin ställning som dokumentansvarig haft ett särskilt ansvar för att avgörande och verksamhetsdrivande dokument inte förts vidare till utomstående tredje man. Han har jämväl genom anställningsavtalets sekretessförbindelse särskilt förbundit sig att inte under anställningstiden eller därefter

för obehöriga avslöja företagshemligheter, att inte sprida företagshemligheter samt att inte vare sig under eller efter anställningens upphörande nyttja Prefabs företagshemligheter. Robert Nihlén har uppsåtligen och mot bättre vetande utnyttjat Kalkylprogrammet i CSN:s verksamhet och avslöjat Kalkylprogrammet för RNB, CSN och Andrée Dam.

Mot angiven bakgrund föreligger synnerliga skäl för att Robert Nihlén ska åläggas ansvar för sitt nyttjande och röjande av Prefabs företagshemligheter avseende Kalkylprogrammet även efter det att Robert Nihléns anställning hos Prefab upphörde.

3.1.10 Vitesförbud med anledning av obehörigt angrepp på företagshemligheter

Som framgått ovan är samtliga rekvisit för angrepp på Prefabs företagshemligheter uppfyllda. Det är dessutom sannolikt att Robert Nihlén, RNB, CSN och Andrée Dam har sparat Kalkylprogrammet på ytterligare externa lagringsmedia samt via moln- eller cloudtjänster, det vill säga via en server på internet i stället för på sina datorer och övriga lagringsmedia, och att Robert Nihlén, RNB, CSN och Andrée Dam sålunda fortfarande har tillgång till Kalkylprogrammet och därmed fortsatt kan använda det och sprida det till obehöriga. Förutsättningar för att meddela Robert Nihlén, CSN, RNB och Andrée Dam vitesförbud att angripa Prefabs företagshemligheter genom att röja och utnyttja Kalkylprogrammet föreligger därmed.

3.1.11 Beslut om att egendom ska förstöras i enlighet med 17 § lag om företagshemligheter och 55 § upphovsrättslagen

Av omständigheterna ovan framgår att Robert Nihlén, CSN, RNB och Andrée Dam uppfyllt rekvisiten för angrepp på företagshemligheter. Av 55 § upphovsrättslagen (1960:729) följer att tingsrätten kan förordna att hjälpmedel som använts för att göra intrång i annans upphovsrätt ska förstöras på yrkande av upphovsmannen.

Förutsättningar finns därför för tingsrätten att förordna att den egendom Kronofogdemyndigheten tagit i beslag enligt dess verkställighetsprotokoll 2019-06-28, U-21351-19/1310 (enhet 2, MacBook Pro, och enhet 4, bärbar dator HP Elitebook) respektive 2019-06-28, U 21352-19/1310, U21354-19/1310, det vill säga en Lenovo 530W Thinkpad och en extern hårddisk Seagate Expansion Drive, ska förstöras.

3.1.12 Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk

Verken utgörs dels av Kalkylprogrammet, ett självständigt upphovsrättsligt verk enligt 1 § upphovsrättslagen och dels såsom beskrivande framställning, KMA, Kontrollprogram montage, Arbetsplatsrutiner, Avvikelse rapport, Skydds rond KMA-plan, Egenkontroll och Personalhanbok enligt 1 § 1 första stycket första punkten upphovsrättslagen.

Kalkylprogrammet är ett datorprogram i upphovsrättslig mening eftersom det är fråga om en intellektuell skapelse. Sett till dubbelskapandekriteriet kan även fastställas att tesen om att verket, i detta fall Kalkylprogrammet, har sådan självständighet och originalitet att risken för att någon annan oberoende av verket skulle kunna framställa ett överensstämmande eller liknande verk framstår som helt otänkbart.

Kalkylprogrammet är skyddat enligt upphovsrätten på grund av att Kalkylprogrammet är originellt på så sätt att det är Prefabs egna intellektuella skapelse. Under alla förhållanden utgör Kalkylprogrammet en sammanställning av ett stort antal uppgifter vars sammanställande krävt omfattande investeringar i form av nedlagd arbetstid. Uppgifterna i Kalkylprogrammet är dessutom en så omfattande sammanställning uppgifter att Kalkylprogrammet under alla förhållanden faller in under katalogskyddet i 49 § upphovsrättslagen.

KMA-dokumenterna bestående av KMA-manual, Kontrollprogram montage, Arbetsplatsrutiner, Avvikelse rapport Skydds rond, KMA-plan och Egenkontroll är en omfattande dokumentsamling avseende arbetsmetoder med mera för verksamheten. KMA-dokumenterna innehåller bland annat handlingar som ska säkerställa att arbetet drivs på ett effektivt sätt med planerat resultat. KMA-dokumenterna är till stor del anpassade efter just Prefabs arbetsätt.

KMA-dokumenterna och dess möjlighet att kvalitets- och kostnadssäkra

verksamheten är en avgörande omständighet för att Prefab Construction i Getinge AB ska kunna arbeta enlighet med kvalitetscertifieringar som ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001. Att kunna arbeta enligt dessa kvalitetscertifieringar är ett krav från Prefabs kunder.

Personalhandboken utgör grundstommen i Prefabs personalpolicy.

Verken har skapats internt hos Prefab, främst Jari Karlsson, Rickard Eldh och Fredrik Karlsson. Beträffande KMA har även Robert Nihlén varit delaktig, men har genom anställningsavtalet överlätit all upphovsrätt till Prefab. Också för ändamålet inhyrd konsult har varit delaktig i framtagandet av KMA.

Prefab har upphovsrätten till Verken. Kalkylprogrammet har ursprungligen skapats av Jari Karlsson och därefter utvecklats av i huvudsak Rickard Eldh. Upphovsrätten för Kalkylprogrammet har överlåtits till Prefab. KMA-dokumenterna har ursprungligen skapats av Jari Karlsson och därefter utvecklats av främst Fredrik Karlsson med biträde av Robert Nihlén jämte för ändamålet inhyrd konsult. Upphovsrätten har överlåtits till Prefab.

Prefab har sålunda skapat Verken och har rätten till Verken, vilka har en sådan grad av självständighet och individualitet att de skyddas av upphovsrätt vilken tillkommer Prefab.

3.1.13 Upphovsrättsintrång

Prefabs upphovsrätt innebär enligt 2 § upphovsrättslagen en exklusiv rätt att förfoga över Verken genom att framställa exemplar av dem och genom att göra dem tillgängliga för allmänheten, i ursprungligt, ändrat eller bearbetat skick.

Robert Nihlén, Andrée Dam, RNB och CSN har olovligen förfogat över Verken och framställt exemplar av Verken bland annat varje gång de öppnat filer innehållande Verken eller omarbetat hela eller delar av Verken. Framställningen av exemplar innefattar varje direkt eller indirekt samt tillfällig eller permanent framställning av

exemplar av verket, oavsett i vilken form eller med vilken metod den sker eller oavsett om den sker helt eller delvis.

Lagring av ett verk i en dator utgör framställning av ett exemplar av verket och ett nytt exemplar av ett dokument eller en fil skapas i samband med att det laddas ned på exempelvis ett USB-minne eller bifogas ett e-postmeddelande. Vidare framställs ett nytt exemplar varje gång materialet bearbetas eller arbetas med i ett projekt.

Det är genom vad Kronofogdemyndigheten redovisat i sitt verkställighetsprotokoll, jämte de filer som framgår av bevisningen, uppenbart att såväl Robert Nihlén som CSN, RNB och Andrée Dam gjort sig skyldiga till intrång i Prefabs upphovsrätt och nyttjat Verken i CSN:s och RNB:s verksamhet.

Robert Nihlén har dessutom genom att kopiera Verken framställt exemplar av dem och gjort dem tillgängliga för allmänheten. Likaså har CSN, RNB och Andrée Dam framställt exemplar och förfogat över Verken genom att Verken lagrats på deras datorer.

Svarandena har genom att olovligen framställa fysiska och digitala kopior av Verken vidtagit åtgärder som inneburit intrång i Prefabs upphovsrätt. Därtill har Verken bearbetats och ändrats.

3.1.14 Vitesförbud med anledning av intrång i upphovsrätt

Enligt 53 b § upphovsrättslagen kan tingsrätten på yrkande av käranden meddela den som gör intrång i upphovsrätt, förbud att fortsätta med åtgärden. Som framgår ovan är det visat att Robert Nihlén, RNB och CSN olovligen framställt exemplar av Verken och det kan antas - särskilt med hänsyn till att Verken föreligger i digital form och sannolikt även sparats genom molntjänster - att Robert Nihlén, RNB och CSN kommer att vidta fortsatta åtgärder som innebär intrång i Prefabs rättigheter. Skäl att meddela Robert Nihlén, CSN och RNB vitesförbud föreligger sålunda.

3.1.15 Brotts mot anställningsavtal med mera

Robert Nihlén och Prefab har ingått ett anställningsavtal. Robert Nihlén har genom de till anställningsavtalet bifogade sekretess- och konkurrensklausulerna förbundit sig att inte under anställningstiden eller därefter för obehöriga avslöja företagshemligheter, att inte sprida företagshemligheter och att inte vare sig under eller efter anställningens upphörande nyttja Prefabs företagshemligheter. Robert Nihlén har under pågående anställning hos Prefab genom att kopiera och röja Prefabs företagshemliga information i form av Kalkylprogrammet till RNB brutit mot sitt anställningsavtal och den allmänna lojalitetsplikt som gäller mellan arbetsgivare och arbetstagare. Han har vidare illojalt kopierat Prefabs upphovsrättsligt skyddade Verk, framställt exemplar av Verken och sålunda olovligen förfogat över Verken. Var och en av dessa åtgärder har Robert Nihlén uppsåtligen utfört i tjänsten vilket utgjort ett allvarligt brott mot den lojalitetsplikt som Robert Nihlén haft att iaktta enligt sitt anställningsavtal och som går utöver vad som är normalt i kontraktsförhållanden. Robert Nihléns brott mot lojalitetsplikten åberopas inte som en självständig grund för skadestånd utan är kopplat till grunderna för skadestånd på grund av hans angrepp på Prefabs företagshemligheter och intrång i Prefabs upphovsrätt.

3.1.16 Ersättning och skada

Prefab har genom svarandenas ovan angivna agerande lidit skada om i vart fall 3 000 000 kr.

Det finns ett direkt och relevant samband mellan Robert Nihléns, CSN:s och RNB:s uppsåtliga angrepp på Kalkylprogrammet och den skada Prefab lidit. CSN har kunnat ge offert och anta order avseende projekten Ljungskile, Ale-Surte, Jakobsberg, Torp, Fjällbacka, Askim och Sjunntorp vilket inneburit förlorad omsättning för Prefab. Detta hade inte varit möjligt på så kort tid utan användande av Kalkylprogrammet. Det kan med fog antas att CSN dessutom lämnat ytterligare anbud som Prefab inte känner till.

Robert Nihlén, CSN och RNB har vidare olovligen förfogat och nyttjat Verken och ska därför betala ersättning för nyttjandet till Prefab.

Det konstateras att något marknadsvärde inte finns för vare sig Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna eller Personalhandboken. Verken är heller inte till salu och har utvecklats och tagits fram specifikt för Prefabs verksamhet. Det finns inget liknande på marknaden att tillgå. Vid bestämmandet av skadeståndets och ersättningens storlek ska beaktas såväl de kostnader Prefab haft för att ta fram Verken som de vinster framförallt CSN gör, utebliven vinst för Prefab, de uppdrag Prefab synes ha förlorat och Prefabs intresse av att intrång inte begås med mera.

Prefab är därför hänvisat till att beräkna det ekonomiska skadeståndet utifrån olika tänkbara beräkningsmodeller enligt följande; i) kostnaden Prefab haft för att utveckla och ta fram Verken, ii) kostnaden Prefab skulle ha för att idag ta fram Verken, iii) kostnaden för att med extern hjälp ta fram Verken, samt iv) det täckningsbidrag (bruttovinst) Prefab gått miste om eller det täckningsbidrag (bruttovinst) CSN tillskansats sig.

3.1.16.1 Kostnaden Prefab haft för att utveckla och ta fram Verken

Beräkningen av skadan motsvarande kostnaden för att utveckla och ta fram Verken bygger på två parametrar; i) antalet nerlagda timmar ii) multiplicerat med timkostnad. Den ursprungliga utvecklingen av Kalkylprogrammet utfördes av Jari Karlsson. Utvecklingen beräknas ha tagit 20 hela arbetsveckor à 40 timmar, vilket således innebär 800 timmar. Därefter har Kalkylprogrammet under 20 års tid löpande uppdaterats med priser, beräkningsmodeller med mera. Detta är av naturliga skäl ett löpande arbete. Prefab beräknar att Jari Karlsson under de 17 år han var operativ lade ner fem timmar per vecka 46 veckor om året, vilket sålunda innebär sammanlagt 3 910 timmar. Vidare beräknar Prefab att Rickard Eldh jämte olika projektledare under de senaste fem åren nedlagt i vart fall 10 timmar per vecka, 46 veckor per år, sålunda 2 300 timmar.

3.1.16.2 Beräkning av antalet nerlagda timmar - KMA-dokumenterna

Beträffande framtagandet av KMA har till extern konsult erlagts 80 timmar till en kostnad om 950 kr per timme. Det interna arbetet för framtagandet av KMA-dokumenterna för två projektledare beräknas till sammanlagt 320 timmar. Det beräknas

att Jari Karlsson avseende uppdateringar och förändrings- och förbättringsarbete av KMA-dokumenterna, under 17 år, lagt ned cirka fyra timmar per vecka, 46 veckor per år under 17 år, sålunda sammanlagt 3 128 timmar. Fredrik Karlsson jämte projektledare har under de senaste fyra åren lagt ned fyra timmar per vecka, 46 veckor per år, 736 timmar. Beträffande Personalhandboken beräknas att Prefabs personal arbetat med framtagandet av densamma under sammanlagt två veckors tid under 80 timmar.

3.1.16.3 Skadans storlek beräknat på Timkostnad (2018) – 645 kr/timme

Den ekonomiska skadan för Prefab kan enligt den modell Prefab använt sig av beräknas till sammanlagt 7 347 730 kr, varav kostnaden för framtagandet och uppdatering av Kalkylprogrammet kan beräknas till minst 4 521 450 kr och kostnaden för framtagandet av KMA-dokumenterna och Personalhandboken och uppdatering av dessa kan beräknas till 2 826 280 kr.

3.1.16.4 Skadans storlek om Prefab idag skulle arbeta fram Verken

Prefab har bedömt hur många timmar det skulle krävas av dem för att idag bygga Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken med den kunskap Prefab numera har. Förutsättningen är dessutom att den eller de som tar fram ett nytt kalkylprogram har goda kunskaper i Excel.

Att utveckla och ta fram ett nytt kalkylprogram (dock utan automatik och kopplingar) som skulle få en rimligt bra funktion kräver 700-1 000 timmars arbete. För att få in alla priser i Kalkylprogrammet krävs ytterligare 200-300 timmars arbete. Sedan krävs att få till stånd alla tider för olika arbetsmoment samt finjusteringar, vilket beräknas till mellan 500-1 000 timmar. Slutligen måste alla kopplingar göras som gör att Kalkylprogrammet fungerar snabbt, vilket dessutom kräver 300-400 timmar. Totalt sålunda mellan 1 700 och 2 700 timmar.

3.1.16.5 Skadans storlek beräknat efter täckningsbidrag

Prefab har huvudsakligen fyra konkurrenter inom sitt geografiska verksamhetsområde; Finja, Naijbygg, Bobergs Bygg och, numera, CSN. Prefab har sedan flera år tillbaka en marknadsandel om cirka 35 procent.

Prefab har till dags dato förlorat sju projekt, där man avgett anbud, till CSN. Dessa projekt är Ljungskile, Ale-Surte, Jakobsberg, Torp, Fjällbacka, Askim och Sjunntorp. Ordervärdet på dessa sju projekt är 31 349 000 kr. Hade Prefab erhållit samtliga projekt hade detta genererat ett täckningsbidrag för Prefab om ca 8,1 miljoner kronor och för CSN, utifrån vad som är känt om deras marginal, ca. 7,5 miljoner kr.

Med Prefabs marknadsandel (35–40 %) borde Prefab erhållit minst två projekt av de sju om inte CSN på ett obehörigt sätt tillskansat sig Prefabs verk.

Prefabs täckningsbidrag i förhållande till sin marknadsandel av de sju projekten kan antingen beräknas som $35\% \times 8$ miljoner kr, vilket ger en skada på 2 800 000 kr. Alternativt, med utgångspunkt i att Prefab skulle vinna två av de sju projekten, envar med ett täckningsbidrag om 857 000 kr, en skada om cirka 2 300 000 kr ($8\,100\,000/7 = 1\,157\,000$).

Prefabs skada kan också beräknas utifrån det obehöriga täckningsbidrag CSN tillskansats sig från de sju projekten. Såsom utvecklats i aktbilaga 96 synes CSN räkna med ett täckningsbidrag om 24 procent innebärande 7 500 000 kr, eller det täckningsbidrag Prefab har förlorat om cirka 26 procent, sålunda 8 100 000 kr.

3.2 CSN, RNB, Robert Nihlén och Andrée Dam

3.2.1 Excelfilen utgör ingen företagshemlighet

Det kan inte vitsordas att Excelfilen och/eller dess innehåll inte är allmänt känd och att Prefab vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla den. Vidare kan konstateras att det inte är fråga om information som har potential att påverka innehavarens konkurrensförmåga eller rör affärs- eller driftförhållanden hos Prefab.

Excelfilen är en vanlig Excelfil. Filen i sig utgör inte någon information om affärs- eller driftförhållanden. Att en Excelfil kan räkna ut formler är knappast någon hemlighet. Att Prefab använder samma Excelfil som grund för beräkning på alla sina projekt gör inte Excelfilen till en företagshemlighet. Värdet i Excelfilen ligger inte i själva filen eller i de formler som använts i dokumentet. Värdet ligger i att ett bolag

slipper räkna för hand, d.v.s. att ett bolag utnyttjar Excelprogrammet på det sätt som ett Excelprogram är tänkt att användas. Det är således inte fråga om affärs- eller driftförhållanden i Prefabs verksamhet och under alla förhållanden är dess röjande inte ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende.

Den information som kan finnas i filen blir snabbt inaktuell i takt med att priser etc. ändras. Den saknar vidare företagsspecifik information utan utgör endast en sammanställning av uppgifter, uppgifter som varje person som har kunskap om och erfarenhet från branschen har kännedom om. Uppgifterna kan hämtas från litteratur, leverantörer eller andra personer med branschkunskap. Robert Nihlén besitter kunskaper på grund av förvärvat know-how. Kunskapen utgör ingen företagshemlighet och är inte heller företagsspecifika uppgifter.

3.2.2 Excelfilen har inget upphovsrättsligt skydd

Prefab gör gällande att bolaget har ett datorprogram som gör ekonomiska beräkningar till dem. I själva verket är det fråga om en Excelfil. Vidare har Prefab gett sken av att det är fråga om ett avancerat datorprogram utan vilket deras verksamhet i princip inte kan bedrivas. Så är inte fallet. Det som i Prefabs inlägga benämns som Kalkylprogrammet uppfyller inte kraven för att anses vara ett datorprogram.

Det datorprogram det är fråga om är Excel. Innehavaren av detta datorprogram är Microsoft. Det upphovsrättsliga skydd som ett datorprogram kan ha är en helt annan sak än det eventuella upphovsrättsliga skyddet för det material som skapas, lagras eller bearbetas med hjälp av ett datorprogram. Att skapa en fil i Excel innebär inte att ett nytt datorprogram skapas. Excel-programmet är uppbyggt på det sättet att programmet kan göra avancerade beräkningar. Denna egenskap är dock en del av datorprogrammet Excel och inte något som en person behöver skapa någon ny källkod eller objektskod för eller på annat sätt förändra programvaran. Denna funktion är också hela syftet med att använda Excel.

I Excelfilen har lagts in vissa enkla formler för att Prefab inte ska behöva räkna på materialkostnader etc. för hand. Att Prefab i sin Excelfil lagt in en formel för vissa

enklare beräkningar innebär inte att de har skapat ett nytt datorprogram. Programmet är fortfarande Excel. Programvaran ägs fortfarande av Microsoft.

Påståendena om att Excelfilen gör saker automatiskt är felaktigt. Excelfilen utför sådana uträkningar som är standard för Excelfiler baserat på att någon har matat in en formel för hur Excelprogrammet ska räkna. Påståendet om att priser inhämtas automatiskt är felaktigt (såvida inte Prefab byggt om Excel utan tillstånd från Microsoft). Priserna hämtas, via en i filen inlagd formel, givetvis från underlag som finns sparad i filen. För att åskådliggöra detta kan ett exempel på ett vanligt användningsområde för Excel nämnas: ett företag som gör en budget. För att slippa räkna för hand läggs en formel in så att Excel gör uträkningen för t.ex. intäkter minus kostnader. Formeln innebär också att en ändring i intäktsposterna kommer att medföra att summeringen korrigeras i motsvarande mån. Detta kan naturligtvis göras på flera ställen i ett Exceldokument och dokumentet kan ha formler som innebär att siffrorna som ändras i ett arbetsblad medför en korrigering av beräkningen på ett annat arbetsblad, eller en i filen dold flik (dock alltid inom samma dokument). Det skulle ta några timmar i anspråk att göra ett nytt likartat Exceldokument men det är inte svårt på något sätt. Påståendet om att tidsåtgången för prishämtningen inte ska tas upp är fel. Även om Prefab behöver göra det, vare sig Prefab lägger in uppgifterna i en pärm eller för in uppgifterna i Excel, så är det ett arbete Prefab har gjort och som CSN olovligen har tagit från Prefab. Fördelen med att ha det i Excel är bland annat att minimera tiden för att ta fram en offert, men även för att minska risken för mänskligt felande.

Dessa enkla formler i Excel innebär inte heller att Prefab på något sätt har skapat ett verk som når en sådan originalitet och verkshöjd som krävs för att erhålla upphovsrättsligt skydd på annan grund, exempelvis som ett litterärt verk.

Inte heller kan Excelfilen anses vara ett sådant verks om skyddas av det s.k. databas- eller katalogskyddet. Vidare påstår Prefab, som det får förstås, att filen ursprungligen skapades i samband med att Prefab startades. Det eventuella skyddet till filen kunde fått genom bestämmelserna om katalogskydd har således upphört att gälla.

Det ska vidare framhållas att Robert Nihlén har lång erfarenhet inom branschen och därför har den kunskap som krävs för att räkna på projekten. Detta medför att han har tillräcklig kunskap för att veta vilken information som behövs för att skapa ett eget Exceldokument, med hjälp av vilket beräkning av kostnader för projekt kan göras. Allt som behövs därutöver är grundläggande kunskaper i Excel. Det är inte fråga om kodning som Prefab vill ge sken av utan en simpel inmatning av formler i Excel. Excel är uppbyggt på detta sätt och det krävs självklart inte att programmet kodas om för detta. Det vitsordas inte att det tagit lång tid för Prefab att lägga in information i filen. Oavsett hur det förhåller sig härmed medför inte detta per automatik att Excelfilen erhåller upphovsrättsligt skydd.

3.2.3 KMA-dokumenterna är inte upphovsrättskyddade

Samtliga dokument saknar sådan verkshöjd och originalitet att de kan anses omfattas av något upphovsrättsligt skydd.

KMA är ett ledningssystemdokument för ett bolags verksamhet. Flera bolag publicerar sina ledningssystem på sina webbsidor. Dokumentet är inte på något sätt unikt utan utgår i stort sett från en mall som finns fritt tillgänglig på internet. Varför just Prefabs KMA-mall skulle ha en sådan originalitet och verkshöjd att det erhåller upphovsrättsligt skydd framgår inte. Några stora skillnader föreligger inte mellan olika bolags KMA. Innehållet är i princip detsamma. Vidare bygger inte Prefabs KMA-mall på någon egen ide eller eget skapande utan denna har i sin tur skapats med andra bolags, t.ex. Lödde Plåt AB:s, KMA-mallar som förlaga. Det ska vidare framhållas att CSN har ett eget ledningssystem, QHES, som justeras för varje uppdrag.

När det gäller olika kontrolldokument (egenkontroll, avvikelserapport m. fl.) är dessa dokument sådana som alltid används i byggverksamhet. I flera fall finns krav på att sådana dokument ska finnas. Innehållet i dokumenten skiljer sig inte nämnvärt åt från bolag till bolag som jobbar med samma typer av projekt.

När det gäller personalhandboken utgör denna till stora delar en avskrivning av gällande rätt avseende rätt till ledigheter, föräldraledighet, semester etc. en sådan avskrivning saknar verkshöjd och är inte upphovsrättsligt skyddad.

3.2.4 Omständigheter kring påstått obehörigt angrepp/intrång

Som det får förstås menar Prefab att intrånget/angreppet gått till på det sättet att Robert Nihlén i anslutning till att hans anställning skulle upphöra kopierade en mängd dokument tillhörande Prefab samt att han och Andrée Dam skulle ha använt dem i CSN:s verksamhet samt att Robert Nihlén använt dem i RNB:s verksamhet. Vad som egentligen påstås för varje bolags, respektive Robert Nihléns och Andrée Dams handlande framstår alltså som oklart. Påståendena bestrids dock.

Prefab påstår att Robert Nihlén vid tjugo tillfällen kopplat in extern lagringsmedia mot Prefabs server. Utredningen ger dock inte stöd för detta påstående. Det som framgår av it-forensikerns rapport är inget annat än att Robert Nihlén vid ett fåtal tillfällen, tre eller fyra, kopplat in en extern lagringsmedia mot sin arbetsdator. Detta har skett när han arbetade med RNB:s verksamhet. Det bestrids att några dokument tillhörande Prefab kopierades. RNB bedriver inte med Prefab konkurrerande verksamhet. Vidare har Robert Nihlén, när han blev uppsagd, sparat ned privata handlingar från sin jobbdator. Det har varit fråga om bl.a. privata bilder. Detta har förevisats Prefabs VD Fredrik Karlsson.

3.2.5 Särskilt om CSN

Prefab har påstått att CSN skulle ha utnyttjat Excelfilen till sin fördel. På vilket sätt detta skulle ha skett har inte preciserats. Påståendet bestrids dock. Prefab har påstått att CSN vid något enstaka tillfälle har skickat över deras KMA-dokument till någon utomstående. Detta bestrids. CSN har endast skickat sina egna handlingar. I övrigt saknas påståenden om vad i CSN:s agerande som skulle utgöra ett intrång i Prefabs upphovsrätt.

3.2.6 Särskilt om RNB

RNB bedriver inte med Prefab konkurrerande verksamhet. Verksamheten i RNB bestod och består i att Robert Nihlén tog uppdrag som kontrollansvarig enligt plan- och bygglagen, agerade bygglidare och ritade bygglovshandlingar åt privatpersoner. Den verksamhet han bedrev i detta bolag var sålunda inte med Prefab konkurrerande verksamhet. RNB har inte samma kunder som Prefab och jobbar med helt andra typer av projekt.

Det har inte framkommit på vilket sätt Prefab menar att RNB ska ha använt eller utnyttjat de påstått tillgripna dokumenten. Det bestrids att RNB vidtagit några åtgärder med dokumenten. Med hänsyn till RNB:s verksamhet kan det knappast antas att RNB skulle ha haft någon som helst nytta av dokumenten. Någon skada för Prefab kan inte heller ha uppstått bara i det förhållande att RNB skulle ha haft tillgång till vissa handlingar.

3.2.7 Särskilt om Robert Nihlén

Prefab visste, genom dess VD Fredrik Karlsson, att Robert Nihlén skulle starta RNB. Den 24 april 2018, vid 10-tiden, kontaktade Fredrik Karlsson Robert Nihlén på arbetsplatsen och uppgav att det hade varit ett styrelsemöte i Prefab och att det hade framkommit att Robert Nihlén hade startat en egen verksamhet. Fredrik Karlsson presenterade då en handling för Robert Nihlén som innehöll en "överenskommelse" om Robert Nihléns anställnings upphörande. Det ska nämnas att Robert Nihlén inte hade fått någon varning eller på annat sätt fått någon information om att Prefab var missnöjda med hans arbete eller hade invändningar mot att han hade startat en egen verksamhet. Den troligaste anledningen till uppsägningen är istället att Robert Nihlén haft synpunkter på den kvalitet Prefab levererat. Den handling som på detta sätt presenterades för Robert Nihlén innehöll för honom dåliga villkor, t.ex. skulle han sluta några dagar senare och inte ens erhålla lön under det som var hans lagstadgade uppsägningstid. Efter att innehållet i handlingen hade diskuterats kom den att få ett innehåll som Robert Nihlén kunde acceptera, d.v.s. han erhöll tre månadslöner, vilket motsvarande hans lagstadgade uppsägningstid.

Enligt den överenskommelse som träffades mellan parterna skulle Robert Nihléns anställning upphöra bara några dagar senare. I och med anställningens upphörande skulle Robert Nihléns arbetsdator återlämnas till Prefab. Denna innehöll dock flera privata foton och material som Robert Nihlén dels tagit med sig till Prefab när han påbörjade sin anställning där (t.ex. ett bibliotek över produktblad m.m.), dels sådan privat information som Robert Nihlén samlat på sig under sin anställningstid på Prefab. Innan han lämnade arbetsplatsen visade han upp det externa lagringsmediet på vilket han laddat ned sina privata dokument för Fredrik Karlsson för att denne skulle vara medveten om vad Robert Nihlén tog med sig. Fredrik Karlsson hade inga invändningar emot detta.

När Robert Nihléns anställning avslutades träffade Robert Nihlén och Prefab en överenskommelse. Överenskommelsen innebar att Robert Nihlén och Prefabs samtliga mellanhavanden skulle vara avslutade och att ingen av dem skulle väcka något anspråk mot den andre när vad som angavs i överenskommelsen hade fullgjorts. Såvida det inte påstås att Robert Nihlén inte fullgjort vad som åligger honom enligt överenskommelsen, vilket Prefab inte gör, kan Prefab inte rikta några krav mot Robert Nihlén som har sin grund i anställningsförhållandet.

Prefab och Robert Nihlén har genom överenskommelsen reglerat samtliga sina mellanhavanden per dag för anställningens upphörande. I vart fall omfattas samtliga de mellanhavanden som Prefab hade kännedom om, inklusive men inte begränsat till, att Robert Nihlén hade startat RNB.

Det ska här särskilt framhållas att Prefab i sin sammanfattning påstått att Robert Nihléns start av konkurrerande verksamhet skulle vara i strid med hans anställningsavtal. Detta är inte sant. När Robert Nihléns anställning upphörde var förhållandena sådana att Prefab ville göra sig av med Robert Nihlén, troligen mot bakgrund av de skilda visioner parterna hade ifråga om hur verksamheten borde drivas, men det saknades helt grund för uppsägning av honom. Prefab valde då att, för Robert Nihlén presentera den ovan nämnda "överenskommelsen" om anställningens

upphörande. Enligt Robert Nihléns ursprungliga anställningsavtal hade han en konkurrensbegränsningsklausul som gällde i 24 månader. I gengäld angavs att Prefab åtog sig att under denna tid betala mellanskillnaden mellan den inkomst Robert Nihlén erhölet hos Prefab och den lön Robert Nihlén erhölet i ny anställning, dock högst 60 % av den lön han erhölet hos Prefab. Den överenskommelse som Robert Nihlén och Prefab träffade när Robert Nihléns anställning upphörde innebar att han erhölet totalt tre månadslöner från Prefab, d.v.s. lön under det som motsvarade hans uppsägningstid enligt tvingande lag. Denna ersättning angavs dock vara icke pensionsgrundande. Avtalet innehöll vidare en bestämmelse om att parternas mellanhavanden skulle vara slutligt reglerade och att inga anspråk skulle framställas på den andra parten. Avtalet, som kom att ersätta anställningsavtalet avseende vad som skulle gälla vid anställningens upphörande, innehöll inte någon konkurrensbegränsningsklausul. Robert Nihlén har således inte efter det att anställningen upphörde haft någon konkurrensbegränsningsklausul att förhålla sig till. Prefabs påstående om att Robert Nihlén i strid med sitt anställningsavtal startat konkurrerande verksamhet är således helt taget ur luften.

Det ska här särskilt framhållas att även om Prefab skulle mena att klausulen inte avtalats bort är denna, p.g.a. sin omfattning, oskäligen. Vidare var det Prefab som ville säga upp Robert Nihlén vilket medför att konkurrensbegränsningsklausulen inte kan göras gällande enligt anställningsavtalet. Att Robert Nihlén tvingats skriva under en "överenskommelse" förändrar inte denna bedömning. Under alla förhållanden ska klausulen tolkas i ljuset av den nya överenskommelsen, vilket leder till slutsatsen att klausulen är oskäligen eftersom någon ersättning inte skulle utgå till Robert Nihlén. Klausulen ska därför jämkas i sin helhet. I vart fall skulle konkurrensbegränsningen med hänsyn till den ersättning Robert Nihlén erhölet inte kunna anses gälla i mer än tre månader. Dessa tre månader löpte ut i slutet på juli 2018.

Robert Nihlén har haft anställningar i två bolag under de tider som Prefab menar att han gjort intrång i deras upphovsrätt och angripit deras företagshemligheter. Enligt skadeståndslagen krävs synnerliga skäl för att ålägga honom skadeståndsansvar.

Detsamma gäller för påstådda angrepp på företagshemligheter för tiden efter att Robert Nihléns anställning hade upphört. Vad Prefab anfört i denna del utgör inte synnerliga skäl.

3.2.8 Särskilt om Andrée Dam

Det framgår inte av Prefabs talan vilka konkreta åtgärder som läggs Andrée Dam till last. Det bestrids att han ska ha hanterat några dokument tillhöriga Prefab på ett otillåtet sätt.

3.2.9 Särskilt om resultatet av intrångsundersökningen

Det ifrågasätts inte att protokollen från intrångsundersökningen skulle vara riktiga i den meningen att de dokument Kronofogdemyndigheten återfunnit på respektive datalagringsmedia inte skulle finnas där. Det ska dock framhållas att denna omständighet inte är tillräcklig för att konstatera att det skett ett obehörigt angrepp eller ett intrång. Vidare vitsordas inte att i) hela eller delar av dokumenten tillhör Prefab, ii) dokumenten som återfunnits skulle vara skyddade av upphovsrättslagen eller lagen om företagshemligheter.

Några omständigheter som tyder på att ett fortsatt angrepp/intrång skulle vara aktuellt saknas och har inte heller åberopats.

3.2.10 Vitesförbud

Vitesförbuden ska enligt yrkandena gälla per överträdelse. För det fall att tingsrätten finner att vite ska föreläggas måste en mer nyanserad bedömning av vitets storlek göras. Det ska därvid särskilt övervägas om det inte finns skäl att bestämma vitets storlek olika i förhållande till vem förbudet riktar sig mot. Med hänsyn till att vitets storlek ska bestämmas utifrån den ålagdas ekonomiska och personliga förhållanden saknas anledning att sätta vitet till samma belopp för en privatperson som för ett bolag med betydande omsättning.

Ett eventuellt vitesförbud ska vara så kraftfullt att det medför att den ålagda avhåller sig från att vidta de åtgärder som förbudet gäller och ska bestämmas utifrån den enskildes situation. Robert Nihlén har en inkomst om 42 000 kr per månad och har

inget större sparkapital. Ett vitesförbud mot Robert Nihlén kan därför lämpligen bestämmas till 5 000 kr men ska, med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden, under inga förhållanden överstiga 10 000 kr.

Andrée Dam är en privatperson. Ett vitesförbud mot Andrée Dam kan därför lämpligen bestämmas till 5 000 kr men ska, med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden, under inga förhållanden överstiga 10 000 kr.

För RNB, som dels är ett bolag som inte bedriver någon med Prefab konkurrerande verksamhet och dels är ett mindre bolag med en omsättning år 2018 om ca 600 000 kr och för år 2019 omkring 300 000 kr är det lämpligt att ett eventuellt vite uppgår till 30 000 kr, vitet ska dock, med hänsyn till bolagets ekonomiska förhållanden, under inga förhållanden överstiga 50 000 kr.

För CSN, vars omsättning för dess första räkenskapsår troligen kommer att uppgå till knappt 10 miljoner kr, kan ett lämpligt vite vara 100 000 kr. Vitet ska dock under alla förhållanden inte överstiga 250 000 kr.

3.2.11 Förstöring

Med hänsyn till att Kronofogdemyndigheten digitalt lämnat ut samtliga dokument som omfattas av intrångsundersökningen utan förbehåll saknas anledning att förstöra Svarandenas egendom för att hindra fortsatt användning av dokumenten.

3.2.12 Särskilt om skadeståndsyrkandet

3.2.12.1 Allmänt

Prefab har inte förlorat några upphandlingar av den anledningen att någon av svarandena skulle ha hanterat några av Prefabs dokument. Prefab har inte lidit någon skada. Prefab är verksamma i hela Sverige och även i Norge. På marknaden finns fler företag än de som Prefab angivit. Exempel på sådana bolag är NCC, Skanska, Peab, Strängbetong och Toréns. Den svenska marknaden omsätter snarare 500 miljoner kronor. Prefabs andel av den svenska marknaden kan uppskattas till maximalt 17-19 procent. För det fall att det skulle föreligga en skada föreligger inte adekvat kausalitet.

3.2.12.2 Sättet att beräkna skadan

Det framgår inte hur skadeståndet som avser kalkylmallen fördelar sig på påstått intrång och påstått obehörigt angrepp.

För det fall att skadestånd ska utgå enligt upphovsrättslagen ska skadan beräknas som skälig ersättning för vad en licens skulle ha kostat om den hade upplåtits. Detta belopp skulle såvitt avser Excelfilen inte överstiga 30 000 kr.

För det fall att tingsrätten delar Prefabs uppfattning att skadan ska beräknas utifrån Prefabs utvecklingskostnader ska följande framhållas. Utvecklingskostnaderna är enligt praxis ersättningsgilla endast till den del Svarandena har haft motsvarande nytta/kostnadsbesparing.

Svarandena hade kunnat köpa in ett byggberäkningsprogram som är avsevärt mer avancerat än Excelfilen och som med licens m.m. hade kostat ca 30 000 kr. Det ekonomiska skadeståndet såvitt avser Excelfilen kan således inte överstiga detta belopp. Att låta ett utomstående bolag, som arbetar med att ta fram olika Excelkalkyler, ta fram en särskild Excelfil hade inte kostat mer än 40 000 kr.

När det gäller KMA-dokumentet kan skadeståndet aldrig överstiga vad Svarandena hade fått betala för att köpa in motsvarande handlingar. Med tanke på att motsvarande handlingar finns för gratis nedladdning på internet kan Svarandena inte anses ha gjort någon kostnadsbesparing alls på påstått intrång. Prefab ska enligt egen uppgift ha betalt 76 000 kr för inköpet av KMA-mallen. Under alla förhållanden kan skadeståndet således aldrig överstiga detta belopp.

3.2.12.3 Den påstådda skadans storlek

Svarandena menar att det som Prefab påstår om den tid som lagts ned internt på utveckling av dokumentet (såväl Excelfilen som KMA-dokumentet) helt saknar verklighetsförankring. Med hänsyn till dokumentens omfattning och icke-komplexa

natur faller påståendena på sin egen orimlighet och kan inte på något sätt användas som underlag för en skadeståndsberäkning.

Prefab har uppskattat sin egen tidsåtgång, utöver den externa konsulten, till ca 1 000 – 1 700 timmar, vilket naturligtvis är helt orimligt. Därtill kommer att arbete med att inhämta priser, offerter etc. är åtgärder som behöver vidtas oavsett om dessa ska läggas in i en Excelkalkyl eller sättas in i en pärm för att tas fram vid manuella beräkningar. Sådan tidsåtgång ska naturligtvis inte tas upp. Även om tidsåtgången skulle räknas med är den uppskattade tiden orimlig. Det är ett begränsat antal uppgifter som ska inhämtas och hanteras. Vidare hade efterkontrollerna inte tagit någon längre tid i anspråk.

Omständigheterna är inte heller sådana att det saknas möjlighet för Prefab att föra bevisning om kostnaderna. Något belopp kan inte vitsordas som skäligt i och för sig.

När det gäller KMA-dokumenterna kan framhållas att Prefab och Concrete Solutions Nordic AB har liknande verksamheter, jobbar med samma typ av projekt och således enligt samma regelverk. Regelverken medför att det finns vissa krav på innehåll enligt t.ex. ABT06, ABT-U 07 och gällande rätt. Att KMA dokumentationen har visst innehåll är därför inte unikt vare sig för Prefab eller för CSN. Vissa likheter mellan parternas KMA-dokument är ofrånkomliga. CSN har inte något verksamhetsledningssystem utan utformar QHES-dokument för varje projekt.

Påståendet om att CSN inte hade kunnat lämna anbud utan Excelfilen bestrids. Det finns även andra företag på marknaden som konkurrerar med Prefab och CSN. Prefabs konkurrenter har ca 85 % av den svenska marknaden. Dessa konkurrerande företag har naturligtvis inte tillgång till Prefabs kalkyl och lyckas ändå både lämna anbud och vinna upphandlingar. Prefabs påståenden om att det inte går att lämna anbud med mindre än att ett bolag har tillgång till Prefabs kalkyl framstår som helt taget ur luften. Som exempel kan nämnas att NCC och PEAB använder MAP för sina beräkningar, Najj använder Byggsamordnaren, Skanska gör sina beräkningar med en kalkyl som är

anpassad för att bygga hus generellt, Strängbetong använder iNetto samt att Bobergs Bygg och Torns räknar helt manuellt utan något som helst kalkylprogram.

3.2.12.4 Allmänt skadestånd

Det saknas anledning att döma ut allmänt/ideellt skadestånd såvitt avser något av dokumenten (inklusive Excelfilen). Enligt praxis betalas det ideella skadeståndet för upphovsrättsintrång för lidande och förfång, d.v.s. närmast en form av kränkingsersättning. Av praxis framgår att ideellt skadestånd inte alltid kan komma ifråga. Det är uppenbart att de påstådda dokumenten inte är av sådan karaktär att något ideellt skadestånd enligt upphovsrättslagen kan komma ifråga.

Det saknas även förutsättningar att döma ut ett ideellt skadestånd enligt lagen om företagshemligheter.

Något belopp kan inte vitsordas som skäligt i och för sig.

3.2.12.5 Solidariskt skadeståndsansvar

Prefab har inte angett någon grund till varför RNB eller Robert Nihlén skulle vara solidariskt ansvariga för skada hänförligt till påståendet att CSN skulle ha haft nytta av de dokument som påstås tillhöra Prefab. Det bestrids att någon av Svarandena skulle vara skadeståndsansvarig för någon del av en skada som denne inte orsakat eller haft nytta av.

4. UTREDNINGEN

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

På Prefabs begäran har hållits förhör med Jari Karlsson, Richard Eldh och Fredrik Karlsson samt vittnesförhör med Jonas P-Räf och Anna Degerman Rosén. På svarandenas begäran har hållits förhör med Robert Nihlén och Andrée Dam samt vittnesförhör med Jari Stern, Daniel Durante, Daniel Lindström, Ola Svensson, Kent Ryberg och Daniel Lindgren.

5. DOMSKÄL

5.1 Lagen (2018:558) om företagshemligheter ska tillämpas

Lagen (2018:558) om företagshemligheter (LFH), som trädde i kraft den 1 juli 2018, innehåller bestämmelser om bl.a. skadestånd och vitesförbud vid obehöriga angrepp på företagshemligheter. Genom lagen upphävdes lagen (1990:409) om skydd för företagshemligheter. Av övergångsbestämmelserna till LFH framgår att den upphävda lagen fortfarande gäller för angrepp på en företagshemlighet som har utförts före ikraftträdandet.

Prefab har gjort gällande att Robert Nihlén någon gång under tiden februari – 27 april 2018 kopierade Kalkylprogrammet och KMA, att han någon gång under februari-september 2018 röjde företagshemligheterna för RNB, CSN och Andrée Dam samt att företagshemligheterna därefter utnyttjades i CSN:s verksamhet.

När det gäller angrepp på en företagshemlighet som påbörjats före ikraftträdandet av LFH och som alltjämt pågår vid ikraftträdandet, vilket alltså är aktuellt i förevarande fall, är frågan om den nya eller upphävda lagen ska tillämpas. Av förarbetena framgår att ledning hämtas från vad som gäller inom straffrätten och att den avgörande tidpunkten för när en gärning anses begången är när gärningsmannen avslutade den verksamhet som kan sägas innefatta brottets utförande (prop. 2017/18:200, s. 127 f.). Det innebär att i fråga om angrepp som har påbörjats med inte avslutats före ikraftträdandet att den nya lagen ska tillämpas. Tingsrätten tillämpar därför LFH.

5.2 Kalkylprogrammet innehåller Prefabs företagshemligheter

Med företagshemlighet avses enligt 2 § LFH information 1. om affärs- eller driftsförhållanden i en näringsidkares rörelse, 2. som varken som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman är allmänt känd hos eller lättillgänglig för den som normalt har tillgång till information av det aktuella slaget, 3.

som innehavaren har vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla, och 4. vars röjande är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren.

Jari Karlsson och Richard Eldh har berättat om hur de utvecklat Kalkylprogrammet i Excel samt hur de använder det i Prefabs verksamhet för att bl.a. lämna offerter på olika projekt och för verksamhetsuppföljning. Jari Karlsson och Fredrik Karlsson har vidare berättat att bl.a. Prefabs inköpspriser från olika leverantörer, som är individuellt förhandlade och specifika för Prefab, är inlagda i Kalkylprogrammet. Vad Jari Karlsson, Richard Eldh och Fredrik Karlsson har berättat om Kalkylprogrammets funktion och innehåll stöds av Anna Degerman Roséns vittnesmål. Anna Degerman Rosén, som granskat Kalkylprogrammet och dess funktioner, har vittnat om att det är fråga om en komplex mall med en mängd kalkylbladsflikar innehållande mycket grunddata som var och en har sin specifika del i beräkningen av ett anbudspris samt att det finns många branschspecifika parametrar och affärslogik inbäddade i kalkylens formler. Det saknas anledning att ifrågasätta vad hon berättat.

Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Kalkylprogrammet är utvecklat av Prefab och att dess utformning är specifik för Prefab, även om det bygger på Excel, samt att det innehåller specifika uppgifter om Prefabs priser, inköpskanaler och beräkningsmetoder för att lämna anbud på projekt. Kalkylprogrammet rör därmed Prefabs affärs- och driftsförhållanden. Informationen är inte allmänt känd och kan inte heller anses lättåtkomlig för kännare på området då den är företagsspecifik. Det förhållandet att även andra företag inom bygg- och anläggningsområdet använder Excel för att göra beräkningar och att viss information om t.ex. tider för montering och transporter återfinns i handledningar och liknande på området föranleder ingen annan bedömning.

Av utredningen framgår vidare att Prefab vidtagit åtgärder för att hemlighålla informationen i Kalkylprogrammet. Det är endast bolagets anställda som har tillgång till Kalkylprogrammet och de anställda har sekretessklausuler inskrivna i sina anställningsavtal som förbjuder dem att under anställningen och tiden därefter för

obehöriga personer avslöja företagshemligheter. Vidare skyddas Prefabs datorsystem och server - där Kalkylprogrammet ligger - av såväl fysiskt skalskydd i bolagets lokaler i form av lås och larm som av logiskt skydd i form av lösenord till datorsystemet. Endast Richard Eldh har behörighet att göra ändringar i Kalkylprogrammet. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Prefab vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla informationen i Kalkylprogrammet.

Av vad som angetts ovan är det slutligen utrett att informationen i Kalkylprogrammet har ett ekonomiskt och kommersiellt värde för Prefab och att Prefab har ett befogat intresse av att informationen inte uppenbaras för utomstående. Ett röjande av informationen skulle vara ägnad att medföra skada i konkurrenshänseende.

Mot bakgrund av det anförda finner tingsrätten att innehållet i Kalkylprogrammet uppfyller kriterierna för företagshemligheter enligt 2 § LFH.

5.3 Kalkylprogrammet, KMA-dokumentet och Personalhandboken är upphovsrättsligt skyddade verk

Den som skapat ett litterärt eller konstnärligt verk har enligt 1 kap. 1 § första stycket upphovsrättslagen (1960:729) (URL) upphovsrätt till verket oavsett om det är 1. skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal, 2. datorprogram, 3. musikaliskt eller sceniskt verk, 4. filmverk, 5. fotografiskt verk eller något annat alster av bildkonst, 6. alster av byggnadskonst eller brukskonst, eller 7. verk som har kommit till uttryck på något annat sätt.

Förutsättningen för att verk ska föreligga enligt URL är att det är resultatet av en individuell andligt skapande verksamhet. Alstret måste ha en viss individuell särprägel och vara i någon mån unikt för att ha s.k. verkshöjd. Vad som endast är en reproduktion av äldre verk grundlägger inte upphovsrätt. En bearbetning av andra äldre verk måste innehålla något nytt skapande element så att det nya verket får en viss grad av självständighet och originalitet. Upphovsrätten är i grunden ett formskydd och avser inte att ge något skydd för de fakta eller idéer som ett verk innehåller utan endast den

speciella utformning som upphovsmannen har gett dem. Frågan vad som är unikt eller inte får avgöras på grundval av omständigheterna i det enskilda fallet. Kravet på verkshöjd har i svensk rätt ansetts vara relativt lågt. En hjälpregel som tillämpats i praxis för att bedöma ett verks skyddsområde är det s.k. dubbelskapandekriteriet som innebär att ett alster som kan bli föremål för ett oberoende dubbelskapande inte uppfyller kravet på verkshöjd (se kommentaren till 1 kap. 1 § URL i Juno, publicerad 2019, av Henry Olsson och Jan Rosén).

EU-domstolen har harmoniserat verksbegreppet inom unionen genom flera rättsfall. Enligt EU-domstolen krävs för att ett verk ska vara skyddat av upphovsrätt att det är fråga om ett alster som är originellt på så sätt att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse som avspeglar upphovsmannens ”personlighet”, att verket skapats som resultat av att upphovsmannen kunnat uttrycka sin kreativa kapacitet genom att göra fria val eller av upphovsmannens förmåga att sätta sin ”personliga prägel” på resultatet (mål C-5/08, EU:C:2009:465, C-145/10, EU:C:2013:138, C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631).

Vad som är ett datorprogram definieras inte i URL. Skyddet för datorprogram omfattar endast utformningen av programmet och inte de idéer, algoritmer m.m. som programmet bygger på. EU-domstolen har uttalat att gränssnittet hos ett datorprogram kan utgöra upphovsmannens egen intellektuella skapelse (mål C-145/10, ECLI:EU:C:2013:138).

När det gäller Kalkylprogrammet har Anna Degerman Rosén vittnat om att detta har ett unikt gränssnitt, vilket är det som en användare kan se av programmet, och att det enligt hennes bedömning utgör ett datorprogram som är anpassat till och individualiserat för Prefab. Tingsrätten har ovan funnit att Kalkylprogrammet är utvecklat av Prefab och att dess utformning är specifik för Prefab, även om det bygger på Excel, samt att det innehåller specifika uppgifter om Prefabs verksamhet. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Kalkylprogrammet är att anse som ett

datorprogram enligt 1 kap. 1 § upphovsrättslagen och att Prefab har upphovsrätten till programmet i den individuella utformning det har fått hos Prefab.

När det gäller KMA-dokumenterna har framkommit att dessa innehåller likheter med de dokument som svarandena har åberopat till jämförelse i målet, vilket synes bero på att denna typ av dokument är i viss mån standardiserade för att uppfylla gällande lag- och branschkrav. KMA-manualen följer strukturen i BF9K:s mall för KFA-manual. Prefabs KMA-manual innehåller dock för Prefab specifika texter och hänvisningar till Prefabs egna dokument. Prefab kan därmed anses ha satt sin personliga prägel på dokumentet. Det finns även åtskilliga skillnader i utseende och utformning mellan Prefabs övriga KMA-dokument och de åberopade jämförelsedokumenterna, vilket talar för att det finns utrymme för en personligt präglad insats och en individuell utformning av dylika dokument samt att motsvarande dokument som Prefabs kan få en delvis annan utformning om de utförs av ett annat företag beroende på det företags förutsättningar och arbetssätt. Jonas P-Räf har också vittnat om att KMA-dokumenterna är resultatet av ett arbete som bedrivits hos Prefab 2015-2016, vilket han var involverad i, och att arbetet utmynnade i ett antal rutiner, mallar och arbetssätt som är unikt för Prefabs verksamhet och som återfinns i dokumenterna. Det saknas anledning att ifrågasätta vad han berättat. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att KMA-dokumenterna får anses ha tillräcklig självständighet och individuell särprägel för att nå upp till det relativt lågt ställda kravet på verkshöjd. Prefab har därför upphovsrätt till KMA-dokumenterna. Tingsrätten gör samma bedömning i fråga om Personalhandboken.

5.4 Robert Nihlén har obehörigen angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja Kalkylprogrammet till CSN och Andrée Dam, varefter det utnyttjats i CSN:s verksamhet och varigenom även CSN angripit Prefabs företagshemligheter

Enligt 3 § första stycket LFH avses med angrepp på en företagshemlighet att någon utan innehavarens samtycke 1. bereder sig tillgång till, tillägnar sig eller på något annat sätt anskaffar företagshemligheten, 2. utnyttjar företagshemligheten, eller 3. röjer företagshemligheten. Av 4 § första stycket LFH framgår att lagen endast gäller obehöriga angrepp på företagshemligheter.

Prefab har gjort gällande att Robert Nihlén någon gång under tiden februari – 27 april 2018 kopierade Kalkylprogrammet samt att han någon gång under februari-september 2018 röjde Kalkylprogrammet för RNB, CSN och Andrée Dam, varefter det utnyttjades i CSN:s verksamhet.

Resultatet av den i målet beslutade och genomförda intrångsundersökningen visar att Kalkylprogrammet fanns på datorer och lagringsmedia i Robert Nihléns bostad och i CSN:s lokaler den 10 april 2019. Robert Nihlén har också vidgått att han använde Kalkylprogrammet i CSN:s verksamhet fram till det att CSN i april 2019 tog fram en egen Kalkylmall. Det har inte framkommit hur Robert Nihlén fick del av Kalkylprogrammet men svarandena har bestritt att det varit fråga om ett obehörigt angrepp på Prefabs företagshemligheter och att han kopierat Kalkylprogrammet som Prefab gjort gällande.

Prefab har bl.a. anfört att Robert Nihlén så sent som den 25 april 2018 - två dagar innan hans anställning upphörde - var inkopplad mot Prefabs server med en extern disk märkt ”RN Byggkonsult” samt att en mapp med namnet Prefab skapades på ett USB-minne, vilket framgår av en forensisk undersökningsrapport avseende Robert Nihléns bärbara arbetsdator hos Prefab. Robert Nihlén har själv berättat att han sparade egna privata ritningar och bilder på USB-minnet och att han erbjöd Fredrik Karlsson att granska innehållet i USB-minnet innan han lämnade Prefabs lokaler. Fredrik Karlsson har i förhör vidgått att Robert Nihlén visade att han tog med sig ett USB-minne från Prefabs lokaler och att Fredrik Karlsson då avböjde att granska innehållet. Tingsrätten finner att utredningen i denna del inte visar att Robert Nihlén kopierade Kalkylprogrammet den 25 april 2018.

Prefab har argumenterat för att Robert Nihlén har en förklaringsbörda i frågan hur han fick del av Kalkylprogrammet och att han inte uppfyllt denna varför det ska presumeras att han och övriga svarande är ansvariga för att ha angripit Prefabs företagshemligheter. I detta sammanhang noterar dock tingsrätten att Prefab vid

förhöret med Robert Nihlén under huvudförhandlingen inte ställde en enda fråga till honom om hur och när Kalkylprogrammet kom i hans besittning eller när han överförde det till övriga svarande i målet.

Det är ostridigt i målet att Robert Nihlén hade lovlig tillgång till Kalkylprogrammet i sitt arbete hos Prefab. Att han någon gång under sin anställning hos Prefab kopierade Kalkylprogrammet får anses utrett med hänsyn till resultatet av inträngsundersökningen och övrig utredning, men denna kopiering behöver inte vara ett brott mot LFH även om kopieringen skedde mot Prefabs vilja eller utan Prefabs samtycke. Om kopieringen skedde för att underlätta utförandet av Robert Nihléns arbetsuppgifter då han t.ex. arbetade i sin bostad eller ute på fältet och hans syfte inte var att tillägna sig materialet har det inte varit fråga om ett brott mot LFH (se prop. 2017/18:200, s. 39 f). Utredningen visar inte heller att Robert Nihlén under sin anställning hos Prefab hade planer på att starta en med Prefab konkurrerande verksamhet. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att det inte är klarlagt att Robert Nihlén obehörigen berett sig tillgång till, tillägnat sig eller på något annat sätt anskaffat Kalkylprogrammet.

Utredningen visar dock att Robert Nihlén hade tillgång till Kalkylprogrammet efter att hans anställning hos Prefab avslutats och att han obehörigen röjde Kalkylprogrammet genom att överföra det till CSN, som registrerades den 24 augusti 2018, och till sin affärskollega Andrée Dam, eftersom resultatet av inträngsundersökningen visar att Kalkylprogrammet fanns i Robert Nihléns arbetsdator hos CSN och i Andrée Dams dator i CSN:s lokaler. Robert Nihlén har också vidgått att Kalkylprogrammet användes i CSN:s verksamhet för att räkna på projekt i anbudsförfaranden, vilket innebär att även CSN har angripit Prefabs företagshemligheter i form av Kalkylprogrammet. När det gäller RNB är det utrett att Kalkylprogrammet återfanns på datorer i Robert Nihléns bostad som även är adress för RNB. Det framstår dock som oklart om datorerna tillhörde RNB och om Robert Nihlén överfört Kalkylprogrammet till RNB eller om han ens skulle ha intresse av att göra det. Med hänsyn till inriktningen på RNB:s verksamhet synes det vara mycket tveksamt att Kalkylprogrammet skulle vara

till nytta i RNB:s verksamhet, vilken för övrigt inte konkurrerade med Prefabs verksamhet.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att Robert Nihlén obehörigen har angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja Kalkylprogrammet till CSN och Andrée Dam, varefter det utnyttjats i CSN:s verksamhet, vilket även innebär att CSN har angripit Prefabs företagshemligheter. Det är inte visat att Robert Nihlén överfört Kalkylprogrammet till RNB.

5.5 Robert Nihlén, Andrée Dam och CSN har gjort intrång i Prefabs upphovsrätt till Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken genom att framställa nya exemplar av dem

Tingsrätten har ovan gjort bedömningen att Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken är Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk. Enligt 2 § upphovsrättslagen innefattar upphovsrätten med vissa inskränkningar en uteslutande rätt för uphovsmannen att förfoga över verket genom att framställa exemplar av det och genom att göra det tillgängligt för allmänheten, i ursprungligt eller ändrat skick, i översättning eller bearbetning, i annan litteratur- eller konst eller i annan teknik.

Resultatet av intrångsundersökningen visar att Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna fanns på datorer och lagringsmedia i Robert Nihléns bostad och i CSN:s lokaler den 10 april 2019. Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna återfanns i både Robert Nihléns och Andrée Dams datorer i olika versioner med både Prefabs logotype och CSN:s logotype. Även Personalhandboken fanns där. Utredningen visar således att Robert Nihlén och Andrée Dam förfogat över Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken genom att framställa olika exemplar av dem samt att det skett i CSN:s verksamhet, vilket är ett intrång i Prefabs upphovsrätt. Det framgår dock inte av utredningen att de gjort något verk tillgängligt för allmänheten. Det är inte heller utrett att RNB gjort intrång i Prefabs upphovsrätt.

5.6 Det finns inte synnerliga skäl att ålägga Robert Nihlén personligt skadeståndsansvar för den skada som uppkommit genom hans angrepp på Prefabs företagshemligheter

Tingsrätten har funnit att Robert Nihlén obehörigen angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja Kalkylprogrammet till Andrée Dam och CSN, varefter det utnyttjats i CSN:s verksamhet av Robert Nihlén och Andrée Dam. Prefab har yrkat att Robert Nihlén ska förpliktas att solidariskt med CSN och RNB betala skadestånd till Prefab för hans förfarande.

Enligt 7 § första stycket LFH ska en arbetstagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet angriper en företagshemlighet hos arbetsgivaren som han eller hon fått del av i sin anställning under sådana förhållanden att han eller hon insåg eller borde ha insett att den inte fick avslöjas ersätta den skada som uppkommer genom förfarandet. Av andra stycket i samma paragraf framgår att om ett utnyttjande eller röjande har ägt rum sedan anställningen upphört gäller ansvaret enligt första stycket endast om det finns synnerliga skäl. Skadeståndsansvar efter anställnings upphörande inträder alltså när rekvisiten för ansvar enligt första stycket är uppfyllda och det därtill föreligger synnerliga skäl.

Parterna har olika uppfattningar om när Robert Nihléns anställning hos Prefab upphörde. I den överenskommelse om anställningens upphörande som undertecknades av Fredrik Karlsson för Prefab och Robert Nihlén står bl.a. följande

Robert Nihléns anställning upphör den 27 april 2018. Företaget kommer senast den 15 maj betala inestående lön, intjänade semesterförmåner samt ett engångsbelopp motsvarande 375 000 kr inklusive arbetsgivaravgifter. Engångsbeloppet är vare sig semesterlönegrundande eller pensionsgrundande. Utöver detta ska ett belopp på 129 000 kr (3 månadslöner), exklusive arbetsgivaravgifter betalas ut månadsvis, som vare sig är semesterlönegrundande eller pensionsgrundande, den 24 maj, 24 juni och 27 juli 2018 med lika stora belopp varje månad. Fram till detta datum ska den anställde vara tillgänglig den tid vi behöver och även eventuella resor ska ingå som en del av tiden om det behövs. Samtliga av företagets tillhörigheter som disponerats av Robert Nihlén för att sköta sin tjänst (dator, nycklar, kreditkort, mobiltelefon, firmabil osv.) ska

återlämnas och kvitteras av företaget senast den 27 april 2018. I och med denna överenskommelse avstår Robert Nihlén från sin företrädesrätt till återanställning. I och med fullgörandet av denna överenskommelse är samtliga mellanhavanden mellan företaget och Robert Nihlén reglerade.

Prefab har argumenterat för att anställningen upphörde först den 27 juli 2018 med hänvisning till att Robert Nihlén skulle vara tillgänglig för Prefab fram till detta datum. Robert Nihlén har å sin sida förklarat att han uppfattade överenskommelsen som att anställningen upphörde den 27 april 2018. Tingsrätten konstaterar att någon gemensam partsavsikt inte är visad i målet och att en tolkning av det uttryckta avtalsinnehållet är avgörande för bedömningen. Enligt den inledande ordalydelsen i överenskommelsen upphörde anställningen den 27 april 2018. Skrivningen om att Robert Nihlén skulle vara tillgänglig för Prefab till den 27 juli 2018 talar i och för sig för att tolka överenskommelsen så att anställningen upphörde först denna dag, men det är en tolkning som strider mot den inledande ordalydelsen av avtalet. Det är Prefab som upprättat avtalet och den oklarhet som finns bör tolkas till nackdel för Prefab. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att överenskommelsen ska tolkas så att Robert Nihléns anställning upphörde den 27 april 2018.

Det är inte visat att Robert Nihlén har angripit Prefabs företagshemligheter under sin anställning hos Prefab. Utredningen visar att han obehörigen röjt och utnyttjat Kalkylprogrammet efter att hans anställning upphört. För att Robert Nihlén personligen ska vara skadeståndsskyldig mot Prefab krävs därför att det finns synnerliga skäl.

För skadeståndsansvar krävs till att börja med att Robert Nihlén insåg eller borde ha insett att Kalkylprogrammet och dess innehåll inte fick avslöjas. Den avgörande tidpunkten för ond tro är tidpunkten då han fick del av informationen, inte tidpunkten för röjandet. Med hänsyn till innehållet i den sekretessförbindelse som Robert Nihlén undertecknade tillsammans med sitt anställningsavtal hos Prefab och med beaktande av hans roll under anställningen och hans insikt i Prefabs verksamhet finner tingsrätten att Robert Nihlén måste ha insett att Kalkylprogrammet och dess innehåll hade karaktär av företagshemlighet. Det är vidare utrett att Robert Nihlén var medveten om

Kalkylprogrammets karaktär av företagshemlighet när han obehörigen röjde Kalkylprogrammet genom att överföra det till Andrée Dam och CSN, vilket innebär att han uppsåtligen angrep företagshemligheten.

Av förarbetena till LFH framgår att synnerliga skäl för personligt skadeståndsansvar för en tidigare arbetstagare i allmänhet föreligger då arbetstagaren har tagit anställning hos arbetsgivaren i syfte att komma över hemlig information eller då han eller hon under sin anställning har förberett ett överförande av hemlig information till en konkurrerande verksamhet. Det förhållandet att företagshemligheten har missbrukats med hjälp av dokumentation i någon form, exempelvis en teknisk förebild, är något som ofta talar för att det finns synnerliga skäl. En tidigare arbetstagare som använder sig av tekniska förebilder, ritningar, tekniska beskrivningar eller annan dokumentation som härrör från den tidigare arbetsgivaren och avser dennes företagshemligheter bör enligt förarbetena i princip bli skadeståndsskyldig. Vid bedömningen har även skadans storlek viss betydelse. Synnerliga skäl kan inte anses föreligga om utnyttjandet eller röjandet endast i liten utsträckning har påverkat den tidigare arbetsgivarens konkurrensförmåga (se prop. 2017/18:200, s. 62 f.).

Som nämnts visar inte utredningen i målet att Robert Nihlén under sin anställning hos Prefab planerade med Prefab konkurrerande verksamhet eller att han kopierade Kalkylprogrammet för att överföra den till en med Prefab konkurrerande verksamhet. Robert Nihlén har berättat att han i juni 2018 blev kontaktad av Andrée Dam som föreslog för honom att de skulle starta ett företag tillsammans samt att de först i augusti samma år kom överens om att bilda CSN, vilket skedde den 21 augusti med efterföljande registrering den 24 augusti. Vad Robert Nihlén berättat stöds av Andrée Dams berättelse samt av e-postmeddelanden och sms mellan dem som Prefab har åberopat som bevisning i målet.

Det förhållandet att Robert Nihlén använde Kalkylprogrammet i CSN:s verksamhet är en omständighet som i enlighet med lagförarbetena talar för att det finns synnerliga skäl att hålla honom skadeståndsskyldig. Tingsrätten ser också allvarligt på Robert

Nihléns agerande, som är klandervärt. Som tingsrätten återkommer till nedan är det emellertid inte visat att Prefab lidit någon ekonomisk skada av Robert Nihléns agerande, i vart fall inte skada av det slag som Prefab gjort gällande i målet. Det är inte visat att Prefab har förlorat upphandlingar i konkurrens med CSN på grund av att Robert Nihlén använt sig av Kalkylprogrammet. Dess värde för Prefab har inte heller minskat; Prefab har fortsatt att använda Kalkylprogrammet på samma sätt som tidigare och det har inte uppkommit någon kostnad för Prefab att göra om programmet eller liknande på grund av Robert Nihléns agerande. Den ideella skada som uppkommit ska ersättas av CSN, eftersom det utnyttjande som förekommit är hänförligt till CSN:s verksamhet. Mot denna bakgrund finns inte synnerliga skäl att hålla Robert Nihlén skadeståndsskyldig.

5.7 Det finns inte tillräckliga skäl att ålägga Robert Nihlén personligt skadeståndsansvar för den skada som uppkommit genom hans intrång i Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk

Tingsrätten har funnit att Robert Nihlén har gjort intrång i Prefabs upphovsrätt till Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken genom att framställa nya exemplar av dem. Prefab har yrkat att Robert Nihlén ska förpliktas att solidariskt med CSN och RNB betala skadestånd till Prefab för hans förfarande.

Enligt 7 kap. 54 § första stycket URL ska den som i strid mot denna lag utnyttjar ett verk betala skälig ersättning för utnyttjandet till upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare. Sker det uppsåtligt eller av oaktsamhet, ska ersättning även betalas för den ytterligare skada som intrånget eller överträdelsen medfört.

Med hänsyn till vad Robert Nihlén anfört i målet om hur han betraktar Kalkylprogrammet - som ett hjälpmedel i Excel för att göra beräkningar - och vad han berättat i förhör om KMA-dokumenterna framstår det som tveksamt att han var medveten om att Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna skyddas av upphovsrätt som tillkommer Prefab och att han gjorde sig skyldig till ett upphovsrättsintrång genom att framställa nya exemplar av dem. När det gäller KMA-dokumenterna förhåller

det sig dessutom så, även om tingsrätten funnit att de har en tillräcklig särprägel för att uppnå verkshöjd, att de har många likheter med andra KMA-dokument som förekommer inom bygg- och anläggningsbranschen. Robert Nihlén borde dock ha insett att det fanns en risk för att Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna skyddades av Prefabs upphovsrätt och att han gjorde sig skyldig till upphovsrättsintrång genom att framställa nya exemplar av dem. Robert Nihlén får anses ha varit likgiltig inför att den risken förverkligades. Därmed kan han sägas ha handlat uppsåtligen.

Som tingsrätten återkommer till nedan är det emellertid inte visat att Prefab lidit någon ekonomisk skada på grund av Robert Nihléns upphovsrättsintrång. Den ideella skada som uppkommit ska ersättas av CSN, eftersom det utnyttjande som förekommit är hänförligt till CSN:s verksamhet. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Robert Nihlén inte ska åläggas något personligt skadeståndsansvar för intrång i Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk.

5.8 CSN men inte RNB ska ersätta Prefab för angrepp på Prefabs företagshemligheter och för intrång i Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk

Tingsrätten har funnit att CSN har angripit Prefabs företagshemligheter genom att utnyttja Kalkylprogrammet i sin verksamhet samt att CSN har gjort intrång i Prefabs upphovsrätt till Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna genom att de utnyttjats i bolagets verksamhet.

Enligt 9 § LFH ska den som uppsåtligen eller av oaktsamhet angriper en företagshemlighet som, enligt vad han eller hon inser eller bör inse, i ett tidigare led har angripits av någon annan, ersätta den skada som uppkommer genom förfarandet.

Det är utrett i målet att Robert Nihlén angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja Kalkylprogrammet till CSN och André Dam. Kalkylprogrammet har därefter utnyttjats i CSN:s verksamhet. Tingsrätten har funnit att Robert Nihlén insåg att Kalkylprogrammet innehöll Prefabs företagshemligheter. Med hänsyn till det nära samarbetet mellan honom och André Dam samt omständigheterna i övrigt - bl.a. att

Kalkylprogrammet hade Prefabs logotype - har Andrée Dam förstått att Kalkylprogrammet kom från Prefab. Andrée Dam borde vidare ha insett att Kalkylprogrammet innehöll Prefabs företagshemligheter på grund av dess utformning var specifik för Prefab och då det innehöll specifika uppgifter om Prefabs priser, inköpskanaler och beräkningsmetoder för att lämna anbud på projekt. Därmed borde Andrée Dam även ha förstått att Robert Nihlén obehörigen angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja det till honom och CSN. Genom att använda Kalkylprogrammet i verksamheten har CSN obehörigen och uppsåtligen angripit Prefabs företagshemligheter. Förutsättningarna för att ålägga CSN skadeståndsansvar enligt LFH är därmed uppfyllda.

Enligt 7 kap. 54 § första stycket URL ska den som i strid mot denna lag utnyttjar ett verk betala skälig ersättning för utnyttjandet till upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare. Sker det uppsåtligen eller av oaktsamhet, ska ersättning även betalas för den ytterligare skada som intrånget eller överträdelsen medfört.

Tingsrätten har funnit att Robert Nihlén borde ha insett att det fanns en risk för att Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna skyddades av Prefabs upphovsrätt och att han gjorde sig skyldig till upphovsrättsintrång genom att framställa nya exemplar av dem samt att han får anses ha varit likgiltig inför att den risken förverkligades, varför han kan sägas ha handlat uppsåtligen. Med hänsyn till att Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna hade Prefabs logotype gör tingsrätten bedömningen att även Andrée Dam hade ett likgiltighetsuppsåt till att Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna utnyttjades i strid med URL. Förutsättningarna för att ålägga CSN skadeståndsansvar enligt URL är därmed uppfyllda.

När det gäller RNB har tingsrätten funnit att det inte är visat att Robert Nihlén har röjt Kalkylprogrammet till RNB. Det är inte heller visat att RNB angripit Prefabs företagshemligheter eller gjort intrång i Prefabs upphovsrätt. RNB ska därför inte åläggas någon skadeståndsskyldighet i förhållande till Prefab.

5.9 CSN ska betala allmänt men inte ekonomiskt skadestånd till Prefab

Enligt 11 § första stycket LFH ska när storleken på skadeståndet bestäms hänsyn tas även till intresset hos innehavaren av företagshemligheten att den inte obehörigen angrips och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse. Detta gäller även vid bestämmande av skadeståndets storlek enligt 7 kap. 54 § URL.

Tingsrätten har funnit att förutsättningarna för att ålägga CSN skadeståndsansvar enligt LFH och URL är uppfyllda. Skadestånd förutsätter emellertid att en skada föreligger. Det är Prefab som har bevisbördan för den ekonomiska skadans storlek och att det finns ett adekvat orsakssamband mellan angreppet på företagshemligheter eller intrånget i upphovsrätt och skadan (AD 2011 nr 11).

Utgångspunkten vid skadeståndets bestämmande ska vara att den skada som uppkommit genom angreppet ska ersättas. Ersättningen ska dock inte bara avse den ekonomiska skadan utan även enligt nämnda bestämmelser det ideella intresset som näringsidkaren har av att företagshemligheten inte obehörigen röjs och andra omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse. Allmänt skadestånd kan dömas ut även om inget ekonomiskt skadestånd döms ut på grund av att ingen ekonomisk skada uppstått eller bevisats.

Prefab har yrkat skadestånd av CSN med 3 000 000 kr, varav 2 000 000 kr avser ekonomiskt skadestånd och 1 000 000 kr avser allmänt skadestånd. Som alternativa grunder för beräkning av det ekonomiska skadeståndet har Prefab åberopat dels de kostnader som Prefab har haft för att utveckla Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna, dels de kostnader som krävts för att i dag utveckla dem samt den bruttovinst som CSN gjort på sju projekt som Prefab förlorat till CSN.

Vad först gäller kostnaderna för att ta fram Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna finner tingsrätten att de inte utgör någon skada för Prefab som kan läggas till grund för beräkningen av ett ekonomiskt skadestånd, eftersom varken Kalkylprogrammet eller

KMA-dokumenten minskat i värde och alltså används av Prefab. CSN har utnyttjat Kalkylprogrammet under en begränsad tid fram till och med april 2019 då CSN utvecklade en egen Kalkylmall. Under denna tid har CSN dragit nytta av Kalkylprogrammet och möjligen haft en ekonomisk fördel därav i form av initiala kostnadsbesparingar på Prefabs bekostnad, vilket i och för sig kan vara omständigheter att beakta vid bestämmande av ekonomiskt skadestånd. Prefab har emellertid inte utformat sin skadeståndstalan på detta sätt eller åberopat en sådan beräkning till grund för sin talan. När det gäller KMA-dokumenterna är det inte klarlagt att CSN faktiskt använt dem i sin verksamhet för olika projekt. Prefab har därför inte visat att bolaget lidit någon ekonomisk skada på grund av CSN:s intrång i Prefabs upphovsrätt.

När det gäller Prefabs påstående om den bruttovinst som CSN gjort på sju olika projekt genom att utnyttja Kalkylprogrammet finner tingsrätten att det inte är visat att CSN:s användning av Kalkylprogrammet är orsaken till att CSN vunnit upphandlingarna eller att Prefab förlorat dem.

Det är ostridigt i målet att det är möjligt att räkna på projekt i anbudsproceduren utan hjälp av en kalkylmall. Den stora fördelen med att använda en kalkylmall är den tidsbesparing som därigenom kan göras. Det har framkommit i målet - bl.a. genom vittnesförhören med Daniel Lindström och Ola Svensson - att många företag inom bygg- och anläggningsbranschen använder sig av Excel för att räkna på projekt. En kalkylmall är dock varken en nödvändig eller tillräcklig förutsättning för att vinna ett projekt i konkurrens med andra anbudsgivare. Det krävs att anbudsgivaren har tillräckliga kunskaper och andra förutsättningar för att utifrån ett aktuellt förfrågningsunderlag utforma ett anbud som kan bli accepterat.

Robert Nihlén har under lång tid arbetat som projektledare inom bygg- och anläggningsbranschen och under denna tid byggt upp omfattande personliga kunskaper och erfarenheter på området. Sådan personlig skicklighet, erfarenhet och kunskap hos någon som är eller varit anställd faller utanför begreppet företagshemlighet i LFH.

Enligt 2 § andra stycket LFH är inte erfarenheter och färdigheter som en arbetstagare har fått vid normal yrkesutövning en företagshemlighet.

Två av de sju projekt som Prefab menar att CSN vunnit med hjälp av Kalkylprogrammet är projekten benämnda Torp och Fjällbacka. Beträffande dessa projekt har Daniel Durante - anbudsingenjör hos beställaren Vattenfall - vittnat om att CSN var den enda av de tre anbudsgivarna som kunde offerera både mark och byggnad samt att detta var avgörande för Vattenfalls val av CSN som entreprenör. Han har vidare berättat att om endast Prefab och den tredje anbudsgivaren Finja hade lagt anbud så hade Finja vunnit projektet.

Beträffande ett annat av de sju projekten – Sjunntorp – har framkommit att beställaren på fråga av Andrée Dam i ett e-postmeddelande till honom svarat att bolaget viktat anbuderna beroende på vad som ingår eller inte ingår i anbudet samt att när det gällde Sjunntorp var det mycket som viktade till CSN:s fördel då bl.a. trappor, takskydd, brandjalusier och ventilationsgaller ingick i anbudet. Vidare har beställaren avseende projektet Ljungskile, som också är ett av de sju projekten, svarat Andrée Dam att CSN valdes framför Prefab på grund av att CSN erbjöd den lösning som beställaren efterfrågade, vilket inte Prefab gjorde.

Mot denna bakgrund finner tingsrätten att Prefab inte har visat att CSN vunnit något av de sju utpekade projekten på grund av att CSN hade tillgång till och använde Kalkylprogrammet. Prefab har inte heller visat att bolaget lidit någon ekonomisk skada på grund av CSN:s agerande. Prefabs talan om ekonomiskt skadestånd ska därför avslås.

CSN:s agerande har emellertid inneburit ett angrepp på Prefabs företagshemligheter och ett intrång i Prefabs upphovsrätt. Prefab har rätt till ett allmänt skadestånd på grund av den kränkning av bolagets rättigheter som angreppet och intrånget inneburit. Tingsrätten ser allvarligt på att Robert Nihlén och Andrée Dam uppsåtligt har använt Kalkylprogrammet i en med Prefab direkt konkurrerande verksamhet.

Kalkylprogrammet innehåller Prefabs företagshemligheter och vars röjande i vart fall är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för Prefab. CSN har också haft nytta och fördelar av Kalkylprogrammet i sin verksamhet. Det har framkommit att Kalkylprogrammet är komplext och avancerat i sin utformning samt att de beräkningar som kan göras med hjälp av programmet är tillförlitliga. Enligt tingsrättens mening kan inte Kalkylprogrammet jämföras med vilken Excel-mall som helst, vilket CSN gjort gällande i målet. Kalkylprogrammet fyller också en central funktion i Prefabs verksamhet. Det anförda motiverar ett relativt högt allmänt skadestånd, men inte på den nivå som Prefab yrkat i målet. Tingsrätten finner att ett skäligt allmänt skadestånd kan bestämmas till 400 000 kr.

5.10 Robert Nihlén, Andrée Dam och CSN men inte RNB ska meddelas vitesförbud

Enligt 12 § första stycket LFH får rätten vid vite förbjuda den som har angripit en företagshemlighet att fortsätta angripa företagshemligheten. Rätten får vidare enligt 7 kap. 53 b § första stycket URL vid vite förbjuda den som vidtar eller medverkar till en åtgärd som innebär intrång eller överträdelse i annans upphovsrätt att fortsätta med åtgärden.

Tingsrätten har tidigare meddelat interimistiska vitesförbud mot Robert Nihlén, CSN och RNB att utnyttja eller röja Prefabs företagshemligheter i form av Kalkylprogrammet samt Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk i form av Kalkylprogrammet, KMA-dokument och Personalhandboken. Tingsrätten har vidare meddelat ett interimistiskt vitesförbud mot Andrée Dam att utnyttja eller röja Kalkylprogrammet.

Tingsrätten har ovan funnit att Robert Nihlén obehörigen har angripit Prefabs företagshemligheter genom att röja Kalkylprogrammet till CSN och Andrée Dam, varefter det utnyttjats i CSN:s verksamhet och varigenom även CSN angripit Prefabs företagshemligheter. Vidare har tingsrätten funnit att Robert Nihlén, Andrée Dam och CSN har gjort intrång i Prefabs upphovsrätt till Kalkylprogrammet, KMA-dokumenten

och Personalhandboken genom att framställa nya exemplar av dem. När det gäller RNB har tingsrätten funnit att Prefab inte har visat att RNB angripit Prefabs företagshemligheter eller gjort intrång i Prefabs upphovsrätt. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att det finns förutsättningar att meddela Robert Nihlén, Andrée Dam och CSN slutliga vitesförbud men inte RNB.

Utformningen av vitesförbud enligt FHL och URL ska ta sikte på de specifika intrång som objektivt konstaterats. Tingsrätten konstaterar såvitt avser CSN och Andrée Dam att dessa inte röjt Prefabs företagshemligheter, och såvitt avser CSN och Robert Nihlén att dessa inte gjort Prefabs upphovsrättsligt skyddade verk tillgängliga för allmänheten. Vitesförbuden ska därför inte omfatta dessa typer av åtgärder.

När det gäller vitets storlek gör tingsrätten bedömningen - utifrån vad som framkommit om svarandenas ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter - att det bör fastställas till 200 000 kr för CSN samt 100 000 kr avseende Robert Nihlén och Andrée Dam.

Prefab har framställt sina yrkanden om vitesförbud jämväl interimistiskt och att vitesförbud ska gälla fram till dess tingsrättens dom vinner laga kraft. Förutsättningarna för att meddela interimistiska vitesförbud är enligt 14 § första stycket LFH att sökanden visar att det finns sannolika skäl för att en företagshemlighet har angripits och att det skäligen kan befaras att motparten genom att fortsätta angreppet förringar värdet av företagshemligheten. Motsvarande gäller enligt 7 kap. 53 b § andra stycket URL när det gäller upphovsrätt. Frågan blir då om det skäligen kan befaras att en s.k. sabotagerisk föreligger.

Omständigheter som talar emot att en sabotagerisk föreligger är att Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken är omhändertagna vid intrångsundersökningen samt att CSN har tagit fram en egen kalkylmall för att göra beräkningar på projekt. Vissa uppgifter i Kalkylprogrammet såsom Prefabs priser är inte heller längre aktuella då de ersatts av nya uppdaterade prisuppgifter. Å andra sidan

kan det inte uteslutas att CSN skulle kunna ha viss nytta av Kalkylprogrammet även i dag. CSN driver en med Prefab direkt konkurrerande verksamhet. Det är vidare oklart när och hur Robert Nihlén kopierade Kalkylprogrammet och det kan inte uteslutas att han fortfarande har tillgång till det i en molntjänst eller liknande som Prefab gjort gällande. Tingsrätten finner emellertid att omständigheterna inte ger tillräckligt stöd för bedömningen att det skäligen kan befaras att svarandena genom att fortsätta angreppet förringar värdet av Prefabs företagshemligheter eller upphovsrätt. Det finns därför inte förutsättningar för interimistiska vitesförbud mot Robert Nihlén, Andréé Dam och CSN, inte heller mot RNB.

5.11 Det finns skäl för beslut om förstöring av lagringsmedia där Kalkylprogrammet och KMA-dokumenterna är sparade

Enligt 17 § andra stycket LFH får rätten efter vad som är skäligt besluta att en handling eller föremål som innehåller hemligheten, om handlingen eller föremålet inte kan överlämnas till innehavaren av företagshemligheten, ska förstöras eller utsättas för någon annan åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk. Motsvarande gäller enligt 7 kap. 55 § första stycket URL. Mot bakgrund av vad som är utrett ovan finner tingsrätten att det är skäligt att de lagringsmedia som innehåller Kalkylprogrammet, KMA-dokumenterna och Personalhandboken, vilka tagits i förvar av Kronofogdemyndigheten, ska förstöras. Denna lagringsmedia ska kvarbli i förvar tills tingsrättens dom vinner laga kraft och beslutet om förstöring kan verkställas.

5.12 Det finns skäl för beslut om fortsatt sekretess till skydd för Prefabs företagshemligheter

Vid huvudförhandlingen har inom stängda dörrar lagts fram uppgifter om Prefabs företagshemligheter. Enligt 36 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess hos domstol för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållande om det kan antas att den som uppgiften rör lider avsevärd skada om uppgiften röjs. Med hänsyn till Kalkylprogrammets innehåll och dess betydelse för Prefabs verksamhet finner tingsrätten att det kan antas att Prefab skulle lida avsevärd skada om uppgifterna röjdes. Det gäller även andra uppgifter som rör Prefabs företagshemligheter.

Sekretessen ska därför fortsätta att vara tillämplig på de uppgifter som enligt tingsrättens protokoll från huvudförhandlingen i målet har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja Prefabs företagshemligheter.

5.13 Prefab ska ersätta RNB för rättegångskostnader och i övrigt ska vardera parten svara för sin rättegångskostnad i mål 346-19

Enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken ska part som tappar målet ersätta motpartens rättegångskostnad. Är i samma mål flera yrkanden och vinner parterna ömsom ska enligt 4 § första stycket i samma kap. vardera parten bära sin kostnad eller jämkad ersättning tilläggas endera eller också, såvitt kostnaderna för olika delar av målet kunna särskiljas, ersättningsskyldigheten därefter bestämmas.

Prefab har yrkat ersättning för rättegångskostnader av Robert Nihlén, CSN och RNB med 1 866 795 kr, varav 1 686 000 kr för ombudsarvode (T 346-19). Prefab har vidare yrkat ersättning för rättegångskostnader av Andrée Dam med 354 000 kr, varav 345 000 kr för ombudsarvode (T 2005-19).

CSN har yrkat ersättning för rättegångskostnader av Prefab med 1 231 562 kr, varav 1 026 334 kr för ombudsarvode (T 346-19 och T 2005-19). RNB har yrkat ersättning för rättegångskostnader av Prefab med 329 186 kr, varav 279 444 kr för ombudsarvode (T 346-19).

I mål T 346-19 finns flera yrkanden och två huvudsakliga delar i sak; dels den av tingsrätten beslutade intrångsundersökningen och vitesförbud, dels ekonomiskt och allmänt skadestånd. Mål T 2005-19 gäller enbart frågan om vitesförbud mot Andrée Dam.

Prefab har tappat målet i förhållande till RNB och ska därför ersätta RNB för rättegångskostnader och i denna del svara för sina egna rättegångskostnader. Det av RNB yrkade beloppet är skäligt. I förhållande till CSN och Robert Nihlén har Prefab haft framgång med intrångsundersökning och vunnit målet i frågan om vitesförbud

men förlorat i huvudsak när det gäller skadestånd. När det gäller Robert Nihlén har Prefab förlorat i skadeståndsdelen. Beträffande skadeståndet ska även beaktas att Prefab under målets handläggning justerat ned sitt skadeståndsyrkande från 10 525 000 kr till 3 000 000 kr. Som skäl härför har Prefab hänvisat till att CSN:s ombud i målets inledningskede uppgav att CSN hade en årsomsättning på 60 miljoner kr, vilket inte visat sig stämma. Prefab har dock inte grundat sitt skadeståndsyrkande på CSN:s omsättning. Mot denna bakgrund finner tingsrätten att parterna ömsom vunnit och tappat målet och att vardera parten därför bör svara för sin rättegångskostnad när det gäller förhållandet mellan å ena sidan Prefab och å andra sidan CSN och Robert Nihlén.

5.14 Andrée Dam ska ersätta Prefab för rättegångskostnader i mål T 2005-19

Andrée Dam har tappat målet i förhållande till Prefab och ska därför ersätta Prefabs rättegångskostnader. Detta mål har endast gällt frågan om vitesförbud mot Andrée Dam efter genomförd inträngsundersökning, vilket ska beaktas vid bedömning av skäligheten av det yrkade beloppet. Tingsrätten finner att ett skäligt ombudsarvode i detta mål inte är högre än 100 000 kr inklusive mervärdesskatt. Prefabs ersättning för rättegångskostnader bestäms i enlighet härmed.

HUR MAN ÖVERKLAGAR (TR-04)

Överklagande ställs till Arbetsdomstolen och inges till tingsrätten senast den 13 maj 2020.

Pia Johansson

Elisabeth Karlén

Joakim Hugoson

Hur man överklagar

Dom i arbetsvist, tingsrätt

TR-04 (AD)

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Arbetsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Arbetsdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Arbetsdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Arbetsdomstolen

När överklagandet kommer in till Arbetsdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Arbetsdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.